

8333

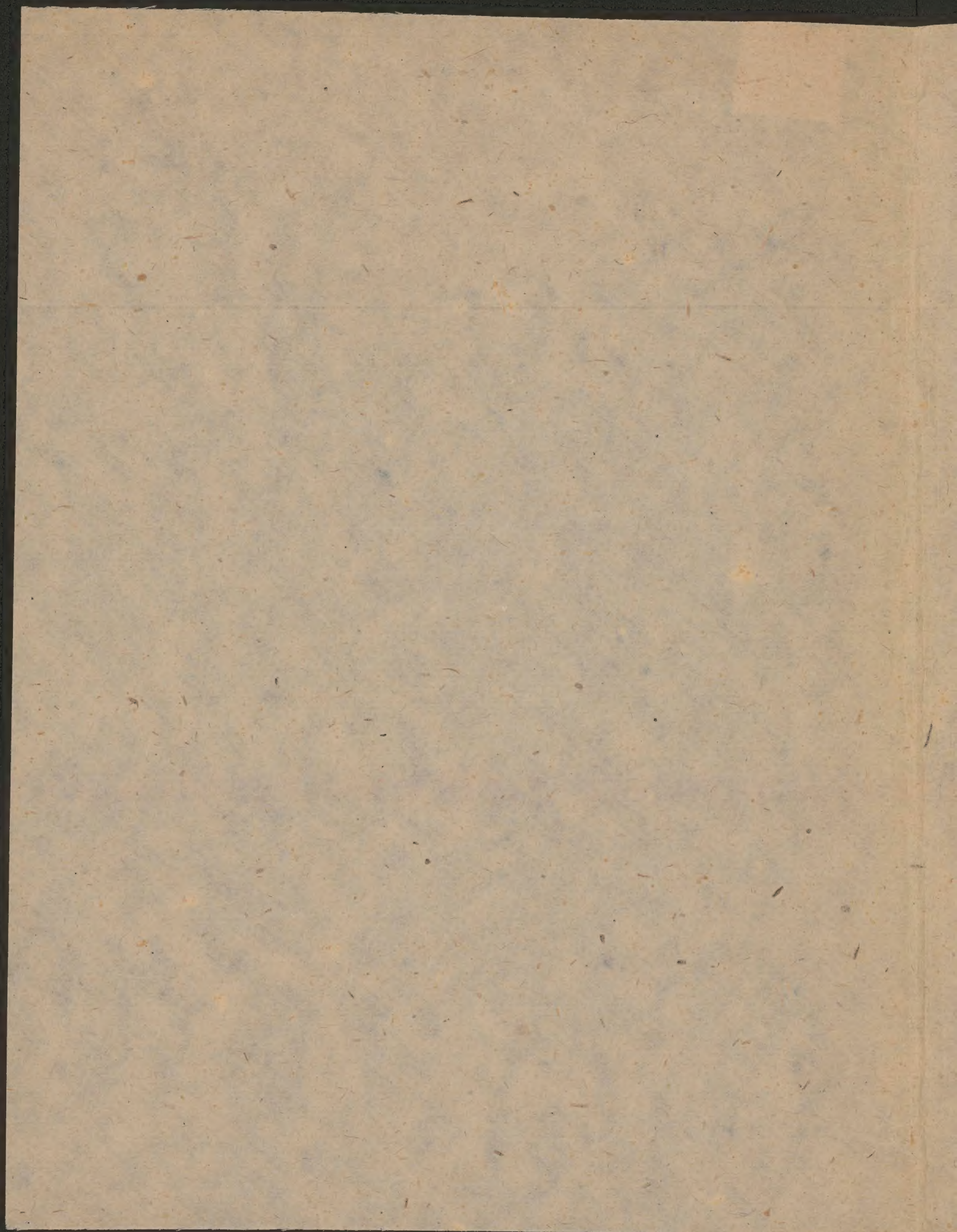
III

8333

III

Pawlicki Stefan

"Schraderiana"

De evangelis in genere.

Patritius ill. in suo de evangelis opere hanc quaestionem non habet, quoniam alium fixerat sibi scopum; nobis autem ejusmodi generalis quaestio non videtur praetermittenda esse quatuor imprimis ob causas:

- 1° ob rationem intrinsecam ipsius tractationis; si enim exigi velit ad normam scientiae, necesse est proficisci a quaestionibus generalibus ad singularia;
- 2° ob auctoritatem communem optimorum hujus disciplinae tractatorum, quum non habuerint tractationes de evangelis singulis, quin praemiserint usque disputationem de evangelis in genere;
- 3° ob ipsius perfectionem doctrinae; tractatus enim generalis complectitur considerationes, quas non habent quaestiones speciales;
- 4° ob utilitatem et necessitatem: utilitatem positivam cognoscendae veritatis et necessitatem negativam, negantem errores oppositos veritatibus, quae eo est major, quod ex perversione considerationum generalium petantur rationes ad oppugnationem librorum singulorum.

His exploratis speciali in singula evangelia inquisitione praemittimus generalem tractationem, in qua quatuor considerantur:

- 1° de nomine evangeliorum; 2° de numero eorum; 3° de eorum inscriptionibus vel titulis; denique 4° de ordine eorum.

Circa singula statuendum verum est et circa eadem removendum falsum.

1. De nomine evangeliorum.

Potestas vocum significandi ex duplici capite de-
terminatur, ex etymo et usu loquendi. Porro
quam agatur de vocibus, quae usurpantur etiam
de rebus sacris, ecclesiasticis, christianis, usus
loquendi potest esse multiplex, atque conside-
randus est usus loquendi tum profanus, qui
cognoscitur ex autoribus profanis, tum usus
loquendi sacer, qui cognoscitur ex libris sacris,
tum ecclesiasticis, qui hauritur ex monumentis
Ecclesiae. Spectabimus igitur vim nominis
evangelii ex singulis ejusmodi capitibus.

1° ex etymo.

Constat inter omnes evangeliorum, vocem compo-
sitam ex εὖ et ἀγγέλλειν, bonum faustumque
nuntiare, idem significare nativae vocis po-
testate significandi atque bonum, faustum
feliciusque nuntium. Spectata igitur vi vocis
significatio sive acceptio τοῦ εὐαγγελίου est
generica; quaeritur num retineat vox hanc
genericam significationem etiam ex usu loquendi.
Nam si spectetur

2° usus loquendi profanus, retinet communiter
vox εὐαγγελίου significationem genericam,
qua exprimit bonum, laetum feliciusque nan-
tium. Qua in re conferendus est Appianus, qui
de rexe Ciceronis haec habet: εὐ-
αγγελίου διαγγελίας sc. Antonio nuntium lae-
tum ferentes. Conferendus etiam Suidas, qui
ad vocem εὐαγγελίου haec habet: τὸ καλλίστον δια-
γγέλλειν - i. e. nuntiat optimum, gratissimum
Ex usu ergo profano vox haec habet genericam
significationem. Quid si spectetur

3° usus loquendi sacer? In novo Testamento
vox haec passim occurrit, sed induta signifi-
catione specifica adhibetur de nuntio salutari
de nuntio salutis, de qua salute libri N. T.
tractant. Tam vero quam ex ejusmodi libris

salus per Christum facta est, hinc est, quod eo signi-
ficet in libris sacris nuntium hominibus felicissimum,
lactissimum, nuntium Christi Iesu. Ita interpretor
angelum cum S. Marius: ἀγγελὸν τοῦ σωτῆρος
Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ad eo fit porro, ut evangelium in Scriptura
significet praedicationem et doctrinam Christi
Salvatoris, vitam ejus mortemque, per quam
humano generi salutem comparavit.

Tandem ^{factum est ut} in tibus sacris N. T. illi qui Christum
Iesum praedicabant, qui doctrinam ejus et
institutionem annuntiabant, qui historiam ejus
vitae mortisque hominibus exponerent, dice-
rentur evangelistae. Ita Philippus in Actibus
dicitur evangelista, item Paulus ad Timotheum
scribit: opus fac evangelistae — quia nimirum
illi evangelium nuntiabant Christi Iesu et
declarabant doctrinam et institutionem, vitam
et mortem ejus.

Ture colligimus, vocem εὐαγγελιον ex usu loquendi sacro induisse notionem significationis specificae loco significationis generis.

Si spectetur insuper

4° usus loquendi ecclesiasticus, vox εὐαγγέλιον induit significationem specialissimam, significat enim libros scriptos, continentēs historiam vitae et mortis, doctrinam et praedicationem I. Cti, sive et cohaerenter cum usu loquendi biblico. Quum quatuor nominati essent viri a Spiritu S. inspirati, qui historiam vitae et mortis I. Cti, ejus doctrinam et praedicationem, non quocumque modo, sed litteris consignatam nobis transserunt, hinc factum est, ut inter Christianos, ut κατ' εὐαγγ. appellarentur evangelistae scriptaeque eorum κατ' εὐαγγ. evangelia.

Cujus facti unum sufficit specimen proferre,
 Accumen. in acta. I. Chrysost. à Kar. evaggelista
 οὐ πικρὰ πρὸς τὰς ἐδ. καὶ ὁδὸν καλεῖν, ὡς

το ὄνομας ἐγγρηλον περιχορτα, ουκ' ἐστι ἀπὸ
τοῦ Χριστοῦ διδασκαλίας.

Ex quibus haec consequitur propositio:

Distincto usu profano, sacro et ecclesiastico, inda-
bitatum est, nomine evangeliorum communi
Cathanos usu scripta sacra vel libros evangelicos
significare.

Cui propositioni statim adiungenda est haec
altera:

Ferri autem eorum sententia non debet, qui
negant apud vetustiores Ecclesiae scriptores, qui
primae et alterius successione apostolicae di-
cuntur, nomine evangelii vel evangeliorum
significari unquam libros N.T.

Quia falsam sententiam prolatam esse non
est cur miremur, quam criticis quibusdam
ab initio et nunc plurimis propositum fuerit,
^{ostendere} evangelicos libros factum esse posterioris aetatis,
nimirum saeculi IV vel ad summum saec. III.

Hinc utique necesse fuit negare id, quod
ab illis negari in altera prop. declaravimus.

Nunquam, inquiunt, in monumentis primae ac
secundae apostolicae successionis vox evangelii
accipitur de libris scriptis. Quae adversariorum
assertio ferri non debet quoniam et falsa sit in se
et propter coniectaria, quae inde inferuntur,
propterea nihil vorem ἐγγρηλον non habe-
re unquam significationem libri, quia aetate
illa evangeliorum libri nondum existerent vel
monstrum explorati essent inter fideles. Quae co-
mum coniectaria corrumpant, si subvertatur fun-
damentum, quod efficiemus triplici argumento,
uno artificiali, duobus non artificialibus.

Primum argumentum petitur ex praescriptione.

In monumentis ecclesiasticis saec. IV et III,
de quibus gravissimi et amplissimi testes sunt
Tertullianus, Clemens Alex. Origenes, qui ad
ipsam alteram apostolicam successionem prope
accesserunt, constat nomen evangelii vel evange-
liorum

non explorato atque communi acceptum fuisse de
libris; ergo hic loquendi usus illa aetate non pri-
mum coepit, ergo repetebatur ab aetate praecedens.
te, quae est certissime secundae successione.
Falsum igitur est, successione secundae tempore
vocem *εὐαγγελίων* non habuisse significationem
librorum.

Argumentum secundum petitur ex libris litur-
gicis vel ecclesiasticis, quoad formam simile pro-
prium ^{tamen} priori, ex re non est artificiale, sed
naturale, petitum nimirum ex testimoniis ob-
jectivis, ex monumentis.

Constat in libris antiquissimis liturgicis
vel ecclesiasticis duplicem recurrere librorum
distinctionem, in *εὐαγγελίων* nimirum *καὶ*
ἀποστόλων sive *ἀποστόλικων*. Unde dictantur
εὐαγγελίων καὶ ἀποστόλων. Priori libro-
rum distinctione *εὐαγγελίων* continebantur
sectiones *περὶ οὐραν*, quae legi solebant in
publicis conventibus fidelium inter ritum
sacram, petita ex evangelis. Altero dis-
tinctionis membro continebantur sectiones
legendae inter eundem ritum sacram vel
in conventibus fidelium religiosi, petita
ex epistolis apostolorum vel actibus eorum.
Atque hic liturgicus usus et haec liturgia
distinctis assurgit usque ad alteram vel
etiam ad primam apostolicam successione,
ergo altera vel prima successione apostolica
nomine *εὐαγγελίων* veniebant etiam libri
scripti, *καὶ* *ἐξ οὐραν* autem vocabatur
εὐαγγελίων complexio librorum vel sectio-
num, quae petita erat ex evangelis, ergo
falsum esse vocem non significasse illis
temporibus id quod nunc etiam significat,
librum vel libros scriptos.

Argumentum tertium habetur ex Patrum
disertis testimoniis. Et praetermissis quidem
Patribus primae successione, quos inter et
S. Ignatius et auctore, quisquis ille sit, epistolae

ad Diognetum, ex quo utroque argumenta peti
possent, quod nunc tamen non valet, expedit ar-
gumentum petere ex Irenaeo et Iustino, qui
profecto ad secundam pertinent, vel etiam (Ius-
tinus certe) ad primam apostolicam successionem.
Atqui quod Irenaeum, is tertio adv. haer. libro
data opera vindicat quadriformem evangeliorum
rationem, de quo postea recurret mentio.

Quod vero ad Iustinum attinet martyrem,
conferantur, praeter alia, quae habet in apol.
I. n. 66, ubi de ritu liturgico loquitur: οἱ
γὰρ ἀποστόλοι ἐν τοῖς προπύλαις τῶν ἐκκλησιῶν
ἀποκρίνοντο τοῖς ἐκκαλεῖσθαι ἐκκλησίας,
ὅθεν καὶ ἐκκλησίαι: apostoli enim in factis
ab ipsis commentariis, quae vocantur evan-
gelia, ita tradiderunt.

Tam vero contendimus huc nomine
ἐκκλησιῶν venire libros scriptos, quod
sane efficitur

1° ex voce ἀποκρίνοντο, quae
secundum obviū et nativum vocabuli
sensum significat libros scriptos

2° ex praedicatione προπύλαις (in commen-
tariis confectis) quae phrasīs non nisi
praepostere de praedicatione orali accipi
posset, quemadmodum adversarii contem-
nunt.

3° comprobatur numero plurali vocis ἐκ-
κλησιῶν, si enim vox ἐκκλησιῶν numero
singulari potest significare et significavit
in monumentis ecclesiasticis praedicationem
oralem, profecto ἐκκλησιῶν numero
plurali praedicationem oralem doctrinae
libri non significat.

Tandem id conficitur

4° locis parallelis, desumptis ex diali cum
Tryphone, consideratis n. 100. 101. 107. in
quibus vindicat et asserit Iustinus divi-
nitatem Iesu Christi, Salvatoris nostri, ex com-
mentariis apostolorum atque eorum mentione

facit: vov δρον δόντον ἐν τοῖς ἀπομνημονεύμασι
των ἀποστόλων αὐτῶν γεγραμμένων αὐτῶν ἔχοντες.
ergo liquet ἀπομνημονεύματα esse commentarios
scriptos.

Et etiam alios locos: n. 106. ἐν τοῖς ἀπομνη-
μονεύμασι γεγραμται, et ut alia omittamus,
proferimus

n. 109. ἐν τῷ ἐὺαγγελίῳ γεγραμται σίμων etc.
ubi adducuntur Matth. xi, 27, quemadmodum
in apol. I adducuntur Luc. xxii. 19 et Matth.
xxvi, 28, ubi sermo est de institutione S. S.
Eucharistiae.

Ergo Justinus variis omnino in locis acci-
pit in numero singulari ἐὺαγγέλιον et ἐὺ-
αγγέλια in numero plurali de libris scriptis.

Corollarium 1. Falsum ergo est, quod ab ad-
versariis nostris contenditur, in monumentis
antiquissimis ecclesiasticis vocem evangelio-
rum nihil significare aliud, nisi prae-
dicationem oralem. Quod non est cur miremur,
quia viri isti semper traditionem opponunt
adversus scripturam et hanc adversus illam,
prout illis expedit vel expedire videtur.

Corollarium 2. Per manifestam injuriam
arguuntur auctores catholici, quasi in re
gravissima per levitatem, incertiam, ne-
gligentiam, vocem ἐὺαγγέλιον et ἐὺαγγέλιον
illico arceperint de libris scriptis. Id enim
auctores catholici fecerunt secundum studia
seria, cum magna scientia atque diligen-
tia. Tum vero adversarii aut fallunt alios
aut ipsi falluntur, quum tribuunt aucto-
ribus catholicis hanc sententiam, ut quoties
occurrat ἐὺαγγέλιον vox, toties illam acci-
piant de libris scriptis. Immo nihil minus.
Id enim auctores catholici non fecerunt et
non faciunt. Qua in re haec sunt animad-
vertenda: aliud est, in monumentis primae
secundaeque successionis vocem illam nun-
quam significare libros scriptos; aliud porro

est, in monumentis apostolicis vocem *εὐαγγέλιον* nunquam aliud significare nisi libros scriptos, hoc pariter falsum est, sed non affirmatur a catholicis; aliud denique est, vocem illam habere nonnunquam significationem librorum scriptorum; hoc verum est, hoc affirmatur.

2. De numero evangeliorum.

Circa hanc quaestionem alia affirmamus, alia negamus. Quod affirmamus, his fere absolvitur.

Inde ab aetate apostolica perpetua est fidelium Christiani nominis persuasio ac fides, evangelia genuina itemque authentica atque divinitus inspirata, quatuor esse, non plura numero neque pauciora. Cf. Iren. iii. 10.

Haec veritas probatur omnibus argumentis, quibus in theologia dogmatica demonstrari solet et demonstratur scripturarum sacrarum genuinitas (atque authenticitas), et probatur pariter omnibus rationum momentis, quibus in critica in sacros libros introductione demonstrari potest et solet sacrarum librorum authenticitas.

Quare argumentis non insistemus multum sed omnia dicenda ad haec quatuor capita redigimus:

1° Quatuor evangelia constantes habentur in numero librorum *ὁμοδογούτων*; sunt autem libri *ὁμοδογούτων*, declarante Eusebio H. E. iii. 24. 25, qui ab omnibus semper et ubique fidelibus unanimi consensum recipiebantur. Ergo perpetua est conspiratio, continua consensio omnium Christiani nominis ecclesiarum de quadrupli numero evangeliorum.

2° Quatuor evangelia constantes recensentur in omnibus catalogis canonicis, uti loqui solent, sacrarum scripturarum, sive catalogi illi essent solemnes in ecclesia et publici, sive essent privati. Omnium ergo fidelium et ecclesiarum

Schraederiana 3.

persuasione ac fide quatuor, neque plura neque pauciora recipiebantur et recipienda dicebantur evangelia.

3° Quatuor evangelia celebrantur omnibus ecclesiae monumentis, in libris liturgiis et ecclesiasticis, tum aliis monumentorum generibus, in monumentis pictis et sculptis, musivis, scriptis, impressis. Pujus rei veritatem testes sunt ecclesiae et catarumbae urbis Romae.

4° Quatuor evangelia frequentabantur constantiter a Patribus in libris catechetis, homiletis, in sacris contionibus et sermonibus, tum etiam in libris polemicis. Frequentabantur nunc per diversas declarationes nunc per declarationes aequipollentes nunc per allegationes omnino multiplices, quod constat; quando indicatis superius locis explicantur vel enumerantur argumenta pro authenticitate scripturarum.

Nihil illustrius videtur ad significandam persuasionem et fidem de quatuor duntaxat evangelis, quam similitudines et symbola, quibus haud raro utebantur ad explicandum et quodam modo demonstrandum a priori quadruplum numerum evangeliorum.

Id faciunt veteres, quando cum Irenaeo (l. c.) dicunt: quemadmodum sunt quatuor mundi partes, ita quatuor evangelia et quemadmodum quatuor sunt venti principales, ita quatuor evangelia, per quae Spiritus divinus spirat; et quemadmodum quatuor sunt columnae, quibus inniuntur aedificia, ita quatuor evangelia, quibus innititur doctrina evangelica.

Pursus quando proclamant cum Augustino et Hieronymo: quemadmodum sunt quatuor mundi plagae, ita quatuor sunt evangelia, ac si cuiuslibet mundi plagae unum responderet. Et quemadmodum quatuor flumina irrigabant

paradisum, ita quatuor evangelii irrigantur
mundi plagae, paradisus, quae est ipsa Eccle-
sia. Et quemadmodum arca Noë quatuor
continebatur angulis, ita arca Dei, quae
est Ecclesia, quatuor continetur evangelii.
Quemadmodum quatuor elementis conflantur
corpora universitatis visibiles, ita doctrina
evangelica ex quatuor evangelii conflatur.

Quibus figuris hoc saltem efficitur, ut
firma explorataque fidelium persuasio de
quatuor evangelii maiore luce appareat.
Accedunt varia symbola. Quatuor animantibus
ducebatur currus, quem vidit Ezechiel, quibus
quatuor animantibus respondent quatuor evan-
gelistae, per quos data fuere quatuor evan-
gelia, quibus ducitur, vel vehitur doctrina
Christi. Item Ioannes in apocalypsi quatuor
vidit animantia, hominem, leonem, bovem,
aquilam, quibus quatuor animantibus dis-
tinguntur evangelistae. Sed de his hactenus.
Nunc absoluta thetica, quae dicitur, demonstra-
tione eandem rem comprobemus polemicè.

Statuimus thesim sequentem:

Quemadmodum vero perperam agunt, qui prae-
stituta impugnare conantur, praetextes
nunc defectum nunc ambiguitatem alle-
gationum quatuor nostrorum evangeliorum
in antiquioribus Patrum operibus, tum evan-
geliorum ἀποκρυφῶν nunc allegationes
nunc multitudinem et ipsam nunc prae-
existentiam, ita perister illi, qui originalem
aliquem ~~fontem~~ comminiscuntur, e quo
commentarios suos nostri evangelistae den-
vant.

Perperus, ait Vossius in suo etymologico, signi-
ficat indoctum, rudem, stultum; deinde etiam
insulsum, mendacem. Videntur ejus modi
tae quadrare in homines istos, quorum senten-
tias varias thesis revocet. Eorum autem
accusationes his fere continentur:

librorum numerus librorumque exiguitas, monimen-
ta enim apostolica continentur tomis exiguis.
item si spectetur librorum indoles, sunt enim epi-
stolae, non tractatus, si denique spectetur libro-
rum aetas lectorumque conditio, qui adhuc argente
ipsa apostolica praedicatione insonanteque auribus
ipsa voce discipulorum Domini non indigebant
neque flagitabant amplas allegationes ex scrip-
tis eorum - quae omnia si spectentur allega-
tionesque prae his considerationibus recte per-
pendantur, sunt plurimae, potiusque miran-
dum est, quod tot fuerint.

Ad 2. Falsum est allegationes esse ambiguas
vel aequivocas; id enim formae eam non
patiuntur, ut dicantur potuisse etiam desumi
ex traditione orali. Id non patiuntur allegatio-
nes formae primae (nominatim auctoribus cita-
tis, si dropus), ubi manifeste excluditur oralis
traditio, quod etiam de secundae formae alle-
gationibus valet. Neque id patiuntur allegatio-
nes tertiae formae, si habeantur aimirum
certa ex evangelis verba tum pressius tum
laxius accepta. Quoniam enim verba prae
eandem phrasin geminant, indicant fontem,
unde fluxere, ita praedictum continent contra
fontem qui non indicatur. Praedictis decreto-
ris identitas vel gemina ratio verborum ex-
cludit fontem traditionis oralis, qui fons
omnino gratis asseritur.

Ad 3. Falsum est, in monumentis antiquis-
simis citari sola apocrypha. Deinceps in re-
quioribus citari mixta cum illis nostra qua-
tuor evangelia. Falsum est primum, in apo-
stolicis enim monumentis allegantur apocry-
pha indubitabile nunquam, extra dubitati-
onem nullum testimonium, de quo constaret
eius esse apocrypha. Speciatim habentur
tria vel quatuor exempla, quae nobis ad in-
saris immaniter, non possunt; in sequen-
tibus autem monumentis nostra quatuor evan-
gelia

Schwaderiana 4.

allegantur constanter et ubique ab omnibus sum-
ma veneratione, in universis, crescent, sunt
celsitudine atque frequentia. Contrario autem
evangelia citantur raro, citantur ab omnibus tan-
tum bene scriptoribus, ut plurimam tamen
apocrypha, cum manifesta dissensione et de
omnibus jam ista summa alia notitia apocrypha,
ita ut tamen penitus rejiciantur. Ergo est mori-
sum discrimen inter allegationes quatuor evan-
geliorum inter allegationes apocryphorum, si
spectentur monumenta aevi apostolici, manifestius
adhuc exornit discrimen, si spectentur testimonia
seculi aevi. Falsum ergo est corollarium, quod
ducunt adversarii, dicentes, ab initio potius apo-
cyphe in usu fuisse omnium, quam nostra qua-
tuor evangelia.

Ad 4. Nihil opinione illa falsius, multa ab
initio fuisse ab initio apocrypha et non veris
habita. Inquit id enim cum modo dictis -
pugnatur 2° ne ut componi potest cum illis, qui-
bus probavimus superiorem thesion; nomi-
natum componi non potest cum facto explorati-
simo, quo saeculis saltem 10 et 5 quatuor evan-
gelia haberentur veluti canonici, posuerunt, quae
etiam ab omnibus veneratione sunt acceptae
et veneratae. Componi deinceps non potest, si
consideretur ecclesiae et ecclesiasticorum scriptorum
character traditionalis; denique si spectetur
eius character scientificus et moralis, nonne
eius viderentur et debebant diversum evangelia
in originem autorem; idem conficitur, si
spectetur gravitas rei, agebatur enim de
quatuor columnis, quibus innititur christicae
doctrinae aedificium. Neque potest assertio illa
componi cum consensione tertii et quarti sae-
culi, quae nostra evangelia habebantur tanquam
canonica et authentica. Nemo stare potest per
hoc magis fundamento ex eo opinio non
scriptorum antiquissimorum manifeste declaratio-
ne, vix enim ea commemorant ac rejiciunt.

Quod numerum apocryphorum, reapsee magna
eorum videtur olim fuisse copia, quum nobis
comperta usque ad quadraginta assurgant. Cal-
metus recenset triginta novem, Fabricius au-
tem quadraginta in codice apocr. N. J. ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁹ ⁴⁷⁰ ⁴⁷¹ ⁴⁷² ⁴⁷³ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁵ ⁴⁷⁶ ⁴⁷⁷ ⁴⁷⁸ ⁴⁷⁹ ⁴⁸⁰ ⁴⁸¹ ⁴⁸² ⁴⁸³ ⁴⁸⁴ ⁴⁸⁵ ⁴⁸⁶ ⁴⁸⁷ ⁴⁸⁸ ⁴⁸⁹ ⁴⁹⁰ ⁴⁹¹ ⁴⁹² ⁴⁹³ ⁴⁹⁴ ⁴⁹⁵ ⁴⁹⁶ ⁴⁹⁷ ⁴⁹⁸ ⁴⁹⁹ ⁵⁰⁰ ⁵⁰¹ ⁵⁰² ⁵⁰³ ⁵⁰⁴ ⁵⁰⁵ ⁵⁰⁶ ⁵⁰⁷ ⁵⁰⁸ ⁵⁰⁹ ⁵¹⁰ ⁵¹¹ ⁵¹² ⁵¹³ ⁵¹⁴ ⁵¹⁵ ⁵¹⁶ ⁵¹⁷ ⁵¹⁸ ⁵¹⁹ ⁵²⁰ ⁵²¹ ⁵²² ⁵²³ ⁵²⁴ ⁵²⁵ ⁵²⁶ ⁵²⁷ ⁵²⁸ ⁵²⁹ ⁵³⁰ ⁵³¹ ⁵³² ⁵³³ ⁵³⁴ ⁵³⁵ ⁵³⁶ ⁵³⁷ ⁵³⁸ ⁵³⁹ ⁵⁴⁰ ⁵⁴¹ ⁵⁴² ⁵⁴³ ⁵⁴⁴ ⁵⁴⁵ ⁵⁴⁶ ⁵⁴⁷ ⁵⁴⁸ ⁵⁴⁹ ⁵⁵⁰ ⁵⁵¹ ⁵⁵² ⁵⁵³ ⁵⁵⁴ ⁵⁵⁵ ⁵⁵⁶ ⁵⁵⁷ ⁵⁵⁸ ⁵⁵⁹ ⁵⁶⁰ ⁵⁶¹ ⁵⁶² ⁵⁶³ ⁵⁶⁴ ⁵⁶⁵ ⁵⁶⁶ ⁵⁶⁷ ⁵⁶⁸ ⁵⁶⁹ ⁵⁷⁰ ⁵⁷¹ ⁵⁷² ⁵⁷³ ⁵⁷⁴ ⁵⁷⁵ ⁵⁷⁶ ⁵⁷⁷ ⁵⁷⁸ ⁵⁷⁹ ⁵⁸⁰ ⁵⁸¹ ⁵⁸² ⁵⁸³ ⁵⁸⁴ ⁵⁸⁵ ⁵⁸⁶ ⁵⁸⁷ ⁵⁸⁸ ⁵⁸⁹ ⁵⁹⁰ ⁵⁹¹ ⁵⁹² ⁵⁹³ ⁵⁹⁴ ⁵⁹⁵ ⁵⁹⁶ ⁵⁹⁷ ⁵⁹⁸ ⁵⁹⁹ ⁶⁰⁰ ⁶⁰¹ ⁶⁰² ⁶⁰³ ⁶⁰⁴ ⁶⁰⁵ ⁶⁰⁶ ⁶⁰⁷ ⁶⁰⁸ ⁶⁰⁹ ⁶¹⁰ ⁶¹¹ ⁶¹² ⁶¹³ ⁶¹⁴ ⁶¹⁵ ⁶¹⁶ ⁶¹⁷ ⁶¹⁸ ⁶¹⁹ ⁶²⁰ ⁶²¹ ⁶²² ⁶²³ ⁶²⁴ ⁶²⁵ ⁶²⁶ ⁶²⁷ ⁶²⁸ ⁶²⁹ ⁶³⁰ ⁶³¹ ⁶³² ⁶³³ ⁶³⁴ ⁶³⁵ ⁶³⁶ ⁶³⁷ ⁶³⁸ ⁶³⁹ ⁶⁴⁰ ⁶⁴¹ ⁶⁴² ⁶⁴³ ⁶⁴⁴ ⁶⁴⁵ ⁶⁴⁶ ⁶⁴⁷ ⁶⁴⁸ ⁶⁴⁹ ⁶⁵⁰ ⁶⁵¹ ⁶⁵² ⁶⁵³ ⁶⁵⁴ ⁶⁵⁵ ⁶⁵⁶ ⁶⁵⁷ ⁶⁵⁸ ⁶⁵⁹ ⁶⁶⁰ ⁶⁶¹ ⁶⁶² ⁶⁶³ ⁶⁶⁴ ⁶⁶⁵ ⁶⁶⁶ ⁶⁶⁷ ⁶⁶⁸ ⁶⁶⁹ ⁶⁷⁰ ⁶⁷¹ ⁶⁷² ⁶⁷³ ⁶⁷⁴ ⁶⁷⁵ ⁶⁷⁶ ⁶⁷⁷ ⁶⁷⁸ ⁶⁷⁹ ⁶⁸⁰ ⁶⁸¹ ⁶⁸² ⁶⁸³ ⁶⁸⁴ ⁶⁸⁵ ⁶⁸⁶ ⁶⁸⁷ ⁶⁸⁸ ⁶⁸⁹ ⁶⁹⁰ ⁶⁹¹ ⁶⁹² ⁶⁹³ ⁶⁹⁴ ⁶⁹⁵ ⁶⁹⁶ ⁶⁹⁷ ⁶⁹⁸ ⁶⁹⁹ ⁷⁰⁰ ⁷⁰¹ ⁷⁰² ⁷⁰³ ⁷⁰⁴ ⁷⁰⁵ ⁷⁰⁶ ⁷⁰⁷ ⁷⁰⁸ ⁷⁰⁹ ⁷¹⁰ ⁷¹¹ ⁷¹² ⁷¹³ ⁷¹⁴ ⁷¹⁵ ⁷¹⁶ ⁷¹⁷ ⁷¹⁸ ⁷¹⁹ ⁷²⁰ ⁷²¹ ⁷²² ⁷²³ ⁷²⁴ ⁷²⁵ ⁷²⁶ ⁷²⁷ ⁷²⁸ ⁷²⁹ ⁷³⁰ ⁷³¹ ⁷³² ⁷³³ ⁷³⁴ ⁷³⁵ ⁷³⁶ ⁷³⁷ ⁷³⁸ ⁷³⁹ ⁷⁴⁰ ⁷⁴¹ ⁷⁴² ⁷⁴³ ⁷⁴⁴ ⁷⁴⁵ ⁷⁴⁶ ⁷⁴⁷ ⁷⁴⁸ ⁷⁴⁹ ⁷⁵⁰ ⁷⁵¹ ⁷⁵² ⁷⁵³ ⁷⁵⁴ ⁷⁵⁵ ⁷⁵⁶ ⁷⁵⁷ ⁷⁵⁸ ⁷⁵⁹ ⁷⁶⁰ ⁷⁶¹ ⁷⁶² ⁷⁶³ ⁷⁶⁴ ⁷⁶⁵ ⁷⁶⁶ ⁷⁶⁷ ⁷⁶⁸ ⁷⁶⁹ ⁷⁷⁰ ⁷⁷¹ ⁷⁷² ⁷⁷³ ⁷⁷⁴ ⁷⁷⁵ ⁷⁷⁶ ⁷⁷⁷ ⁷⁷⁸ ⁷⁷⁹ ⁷⁸⁰ ⁷⁸¹ ⁷⁸² ⁷⁸³ ⁷⁸⁴ ⁷⁸⁵ ⁷⁸⁶ ⁷⁸⁷ ⁷⁸⁸ ⁷⁸⁹ ⁷⁹⁰ ⁷⁹¹ ⁷⁹² ⁷⁹³ ⁷⁹⁴ ⁷⁹⁵ ⁷⁹⁶ ⁷⁹⁷ ⁷⁹⁸ ⁷⁹⁹ ⁸⁰⁰ ⁸⁰¹ ⁸⁰² ⁸⁰³ ⁸⁰⁴ ⁸⁰⁵ ⁸⁰⁶ ⁸⁰⁷ ⁸⁰⁸ ⁸⁰⁹ ⁸¹⁰ ⁸¹¹ ⁸¹² ⁸¹³ ⁸¹⁴ ⁸¹⁵ ⁸¹⁶ ⁸¹⁷ ⁸¹⁸ ⁸¹⁹ ⁸²⁰ ⁸²¹ ⁸²² ⁸²³ ⁸²⁴ ⁸²⁵ ⁸²⁶ ⁸²⁷ ⁸²⁸ ⁸²⁹ ⁸³⁰ ⁸³¹ ⁸³² ⁸³³ ⁸³⁴ ⁸³⁵ ⁸³⁶ ⁸³⁷ ⁸³⁸ ⁸³⁹ ⁸⁴⁰ ⁸⁴¹ ⁸⁴² ⁸⁴³ ⁸⁴⁴ ⁸⁴⁵ ⁸⁴⁶ ⁸⁴⁷ ⁸⁴⁸ ⁸⁴⁹ ⁸⁵⁰ ⁸⁵¹ ⁸⁵² ⁸⁵³ ⁸⁵⁴ ⁸⁵⁵ ⁸⁵⁶ ⁸⁵⁷ ⁸⁵⁸ ⁸⁵⁹ ⁸⁶⁰ ⁸⁶¹ ⁸⁶² ⁸⁶³ ⁸⁶⁴ ⁸⁶⁵ ⁸⁶⁶ ⁸⁶⁷ ⁸⁶⁸ ⁸⁶⁹ ⁸⁷⁰ ⁸⁷¹ ⁸⁷² ⁸⁷³ ⁸⁷⁴ ⁸⁷⁵ ⁸⁷⁶ ⁸⁷⁷ ⁸⁷⁸ ⁸⁷⁹ ⁸⁸⁰ ⁸⁸¹ ⁸⁸² ⁸⁸³ ⁸⁸⁴ ⁸⁸⁵ ⁸⁸⁶ ⁸⁸⁷ ⁸⁸⁸ ⁸⁸⁹ ⁸⁹⁰ ⁸⁹¹ ⁸⁹² ⁸⁹³ ⁸⁹⁴ ⁸⁹⁵ ⁸⁹⁶ ⁸⁹⁷ ⁸⁹⁸ ⁸⁹⁹ ⁹⁰⁰ ⁹⁰¹ ⁹⁰² ⁹⁰³ ⁹⁰⁴ ⁹⁰⁵ ⁹⁰⁶ ⁹⁰⁷ ⁹⁰⁸ ⁹⁰⁹ ⁹¹⁰ ⁹¹¹ ⁹¹² ⁹¹³ ⁹¹⁴ ⁹¹⁵ ⁹¹⁶ ⁹¹⁷ ⁹¹⁸ ⁹¹⁹ ⁹²⁰ ⁹²¹ ⁹²² ⁹²³ ⁹²⁴ ⁹²⁵ ⁹²⁶ ⁹²⁷ ⁹²⁸ ⁹²⁹ ⁹³⁰ ⁹³¹ ⁹³² ⁹³³ ⁹³⁴ ⁹³⁵ ⁹³⁶ ⁹³⁷ ⁹³⁸ ⁹³⁹ ⁹⁴⁰ ⁹⁴¹ ⁹⁴² ⁹⁴³ ⁹⁴⁴ ⁹⁴⁵ ⁹⁴⁶ ⁹⁴⁷ ⁹⁴⁸ ⁹⁴⁹ ⁹⁵⁰ ⁹⁵¹ ⁹⁵² ⁹⁵³ ⁹⁵⁴ ⁹⁵⁵ ⁹⁵⁶ ⁹⁵⁷ ⁹⁵⁸ ⁹⁵⁹ ⁹⁶⁰ ⁹⁶¹ ⁹⁶² ⁹⁶³ ⁹⁶⁴ ⁹⁶⁵ ⁹⁶⁶ ⁹⁶⁷ ⁹⁶⁸ ⁹⁶⁹ ⁹⁷⁰ ⁹⁷¹ ⁹⁷² ⁹⁷³ ⁹⁷⁴ ⁹⁷⁵ ⁹⁷⁶ ⁹⁷⁷ ⁹⁷⁸ ⁹⁷⁹ ⁹⁸⁰ ⁹⁸¹ ⁹⁸² ⁹⁸³ ⁹⁸⁴ ⁹⁸⁵ ⁹⁸⁶ ⁹⁸⁷ ⁹⁸⁸ ⁹⁸⁹ ⁹⁹⁰ ⁹⁹¹ ⁹⁹² ⁹⁹³ ⁹⁹⁴ ⁹⁹⁵ ⁹⁹⁶ ⁹⁹⁷ ⁹⁹⁸ ⁹⁹⁹ ¹⁰⁰⁰ ¹⁰⁰¹ ¹⁰⁰² ¹⁰⁰³ ¹⁰⁰⁴ ¹⁰⁰⁵ ¹⁰⁰⁶ ¹⁰⁰⁷ ¹⁰⁰⁸ ¹⁰⁰⁹ ¹⁰¹⁰ ¹⁰¹¹ ¹⁰¹² ¹⁰¹³ ¹⁰¹⁴ ¹⁰¹⁵ ¹⁰¹⁶ ¹⁰¹⁷ ¹⁰¹⁸ ¹⁰¹⁹ ¹⁰²⁰ ¹⁰²¹ ¹⁰²² ¹⁰²³ ¹⁰²⁴ ¹⁰²⁵ ¹⁰²⁶ ¹⁰²⁷ ¹⁰²⁸ ¹⁰²⁹ ¹⁰³⁰ ¹⁰³¹ ¹⁰³² ¹⁰³³ ¹⁰³⁴ ¹⁰³⁵ ¹⁰³⁶ ¹⁰³⁷ ¹⁰³⁸ ¹⁰³⁹ ¹⁰⁴⁰ ¹⁰⁴¹ ¹⁰⁴² ¹⁰⁴³ ¹⁰⁴⁴ ¹⁰⁴⁵ ¹⁰⁴⁶ ¹⁰⁴⁷ ¹⁰⁴⁸ ¹⁰⁴⁹ ¹⁰⁵⁰ ¹⁰⁵¹ ¹⁰⁵² ¹⁰⁵³ ¹⁰⁵⁴ ¹⁰⁵⁵ ¹⁰⁵⁶ ¹⁰⁵⁷ ¹⁰⁵⁸ ¹⁰⁵⁹ ¹⁰⁶⁰ ¹⁰⁶¹ ¹⁰⁶² ¹⁰⁶³ ¹⁰⁶⁴ ¹⁰⁶⁵ ¹⁰⁶⁶ ¹⁰⁶⁷ ¹⁰⁶⁸ ¹⁰⁶⁹ ¹⁰⁷⁰ ¹⁰⁷¹ ¹⁰⁷² ¹⁰⁷³ ¹⁰⁷⁴ ¹⁰⁷⁵ ¹⁰⁷⁶ ¹⁰⁷⁷ ¹⁰⁷⁸ ¹⁰⁷⁹ ¹⁰⁸⁰ ¹⁰⁸¹ ¹⁰⁸² ¹⁰⁸³ ¹⁰⁸⁴ ¹⁰⁸⁵ ¹⁰⁸⁶ ¹⁰⁸⁷ ¹⁰⁸⁸ ¹⁰⁸⁹ ¹⁰⁹⁰ ¹⁰⁹¹ ¹⁰⁹² ¹⁰⁹³ ¹⁰⁹⁴ ¹⁰⁹⁵ ¹⁰⁹⁶ ¹⁰⁹⁷ ¹⁰⁹⁸ ¹⁰⁹⁹ ¹¹⁰⁰ ¹¹⁰¹ ¹¹⁰² ¹¹⁰³ ¹¹⁰⁴ ¹¹⁰⁵ ¹¹⁰⁶ ¹¹⁰⁷ ¹¹⁰⁸ ¹¹⁰⁹ ¹¹¹⁰ ¹¹¹¹ ¹¹¹² ¹¹¹³ ¹¹¹⁴ ¹¹¹⁵ ¹¹¹⁶ ¹¹¹⁷ ¹¹¹⁸ ¹¹¹⁹ ¹¹²⁰ ¹¹²¹ ¹¹²² ¹¹²³ ¹¹²⁴ ¹¹²⁵ ¹¹²⁶ ¹¹²⁷ ¹¹²⁸ ¹¹²⁹ ¹¹³⁰ ¹¹³¹ ¹¹³² ¹¹³³ ¹¹³⁴ ¹¹³⁵ ¹¹³⁶ ¹¹³⁷ ¹¹³⁸ ¹¹³⁹ ¹¹⁴⁰ ¹¹⁴¹ ¹¹⁴² ¹¹⁴³ ¹¹⁴⁴ ¹¹⁴⁵ ¹¹⁴⁶ ¹¹⁴⁷ ¹¹⁴⁸ ¹¹⁴⁹ ¹¹⁵⁰ ¹¹⁵¹ ¹¹⁵² ¹¹⁵³ ¹¹⁵⁴ ¹¹⁵⁵ ¹¹⁵⁶ ¹¹⁵⁷ ¹¹⁵⁸ ¹¹⁵⁹ ¹¹⁶⁰ ¹¹⁶¹ ¹¹⁶² ¹¹⁶³ ¹¹⁶⁴ ¹¹⁶⁵ ¹¹⁶⁶ ¹¹⁶⁷ ¹¹⁶⁸ ¹¹⁶⁹ ¹¹⁷⁰ ¹¹⁷¹ ¹¹⁷² ¹¹⁷³ ¹¹⁷⁴ ¹¹⁷⁵ ¹¹⁷⁶ ¹¹⁷⁷ ¹¹⁷⁸ ¹¹⁷⁹ ¹¹⁸⁰ ¹¹⁸¹ ¹¹⁸² ¹¹⁸³ ¹¹⁸⁴ ¹¹⁸⁵ ¹¹⁸⁶ ¹¹⁸⁷ ¹¹⁸⁸ ¹¹⁸⁹ ¹¹⁹⁰ ¹¹⁹¹ ¹¹⁹² ¹¹⁹³ ¹¹⁹⁴ ¹¹⁹⁵ ¹¹⁹⁶ ¹¹⁹⁷ ¹¹⁹⁸ ¹¹⁹⁹ ¹²⁰⁰ ¹²⁰¹ ¹²⁰² ¹²⁰³ ¹²⁰⁴ ¹²⁰⁵ ¹²⁰⁶ ¹²⁰⁷ ¹²⁰⁸ ¹²⁰⁹ ¹²¹⁰ ¹²¹¹ ¹²¹² ¹²¹³ ¹²¹⁴ ¹²¹⁵ ¹²¹⁶ ¹²¹⁷ ¹²¹⁸ ¹²¹⁹ ¹²²⁰ ¹²²¹ ¹²²² ¹²²³ ¹²²⁴ ¹²²⁵ ¹²²⁶ ¹²²⁷ ¹²²⁸ ¹²²⁹ ¹²³⁰ ¹²³¹ ¹²³² ¹²³³ ¹²³⁴ ¹²³⁵ ¹²³⁶ ¹²³⁷ ¹²³⁸ ¹²³⁹ ¹²⁴⁰ ¹²⁴¹ ¹²⁴² ¹²⁴³ ¹²⁴⁴ ¹²⁴⁵ ¹²⁴⁶ ¹²⁴⁷ ¹²⁴⁸ ¹²⁴⁹ ¹²⁵⁰ ¹²⁵¹ ¹²⁵² ¹²⁵³ ¹²⁵⁴ ¹²⁵⁵ ¹²⁵⁶ ¹²⁵⁷ ¹²⁵⁸ ¹²⁵⁹ ¹²⁶⁰ ¹²⁶¹ ¹²⁶² ¹²⁶³ ¹²⁶⁴ ¹²⁶⁵ ¹²⁶⁶ ¹²⁶⁷ ¹²⁶⁸ ¹²⁶⁹ ¹²⁷⁰ ¹²⁷¹ ¹²⁷² ¹²⁷³ ¹²⁷⁴ ¹²⁷⁵ ¹²⁷⁶ ¹²⁷⁷ ¹²⁷⁸ ¹²⁷⁹ ¹²⁸⁰ ¹²⁸¹ ¹²⁸² ¹²⁸³ ¹²⁸⁴ ¹²⁸⁵ ¹²⁸⁶ ¹²⁸⁷ ¹²⁸⁸ ¹²⁸⁹ ¹²⁹⁰ ¹²⁹¹ ¹²⁹² ¹²⁹³ ¹²⁹⁴ ¹²⁹⁵ ¹²⁹⁶ ¹²⁹⁷ ¹²⁹⁸ ¹²⁹⁹ ¹³⁰⁰ ¹³⁰¹ ¹³⁰² ¹³⁰³ ¹³⁰⁴ ¹³⁰⁵ ¹³⁰⁶ ¹³⁰⁷ ¹³⁰⁸ ¹³⁰⁹ ¹³¹⁰ ¹³¹¹ ¹³¹² ¹³¹³ ¹³¹⁴ ¹³¹⁵ ¹³¹⁶ ¹³¹⁷ ¹³¹⁸ ¹³¹⁹ ¹³²⁰ ¹³²¹ ¹³²² ¹³²³ ¹³²⁴ ¹³²⁵ ¹³²⁶ ¹³²⁷ ¹³²⁸ ¹³²⁹ ¹³³⁰ ¹³³¹ ¹³³² ¹³³³ ¹³³⁴ ¹³³⁵ ¹³³⁶ ¹³³⁷ ¹³³⁸ ^{1339</}

simpliciter commentum, sed habet superadditam quali-
tatem pravitatis; et falsum est et praeposterum.
Triplex autem est argumentum internum, quo epis-
tola falsitas ostenditur:

- 1° falsum esse evincitur principio s. axioma-
tato olim jam a Tertulliano, verum soli-
cet prius esse falso (de praescr. init.). Est
enim falsitas aut veritatis meditata perversio
aut praeposteram veritatis imitatio,
semper inde veritatem supponit et contra
eam neque est neque concipitur. Itaque
falsa evangelia posterioribus veris extiterunt.
- 2° Id confirmatur instituta collatione,
facta jam olim a majoribus quaeque nunc
etiam fieri potest ex fragmentis superven-
tibus. Apparebit pariter nostra genuina
evangelia fuisse depravata ac corrupta,
adversariisque commentis insularisque men-
daciis probrisque apocrypha.
- 3° Nulla spe felix successus fingi ab ha-
reticis potuerant apocrypha, nisi jam ex-
titerent genuina. Haeretici enim, ut cum
aliqua specie veri felixque successus
imponerent apocrypha sua fidelibus, sup-
ponebant communem fidelium persuasionem
de existentia genuinorum evangeliorum,
editorum ab apostoli communi discipulis.
Hinc partim psychologice partim ontologice in-
terius rationibus simul consideratis concludi-
mus falsam ac suppositivam adversariorum
intentionem de praesistentia apocryphorum,
nisi habeant argumenta externa, contraria, qui-
bus assertionem suam probent. Sed tentum
abest, ut hoc favere valeant, ut habeantur po-
tius argumenta externa, quibus tota eorum
causa rejiciatur. Petimus ea ex iis, quae
maiores nostri dixerunt de origine apocryphorum,
dixerunt recte dupliciter, negantes et affir-
mantes. Itaque negant veteres, plus semel ac-
tate, in istos haereticos curas fuisse subtrahere

evangelia falsa, quia illico refutati fuissent. dicit
 id quod veteres de evangeliorum origine af-
 firmaverunt, idque pressim, apocrypha evange-
 lia cum aliis etiam apocryphis scriptis pueris
 et ab haereticis, qui non extiterunt necne flon-
 runt nisi post aetatem apostolicam. Atque ge-
 nuina evangelia extiterunt aetate apostolica,
 dictis ergo Patrum affirmando et negando
 confutata sententia, inter evangelia genuina
 extitisse apocrypha.

Audiamus aliqua veterum testimonia, ut illis
 quae dicimus, magis fidatur. Ex testimoniis
 solemnibus publicae et ecclesiasticae catecheses

Ep. catech. II n. 26 quidem auctoritas: *ἐξ ἡμετέρας* Ad-
 ἡμετέρας καὶ τὰς ἄλλας πάλαι εὐαγγελίας καὶ διὰ τοῦτο γινώσκοντες
 γὰρ καὶ καὶ βιβλίου τούτου. Εὐαγγέλιον καὶ Μαριανόν.
 καὶ Θωμάς καὶ Ἰωάννην, οὗτοι, οὗτοι καὶ εὐαγγέλιον
 καὶ πρὸς τὸν νεκρὸν καὶ τὸν ζῶντα, ἀποστόλων καὶ
 καὶ τῶν ἀνδρῶν τούτων. ὅτι οὗτοι οὗτοι εὐαγγέλιον
 quatuor duntaxat evangelia; nam caetera falso in-
 sunt et noxia - Insuper et Manichaei secundum Thomam
 evangelium, quod evangeliae appellationis fragrantia
 coloratum, simpliciorum animas corrumpit.

testimonia S. Cyrilli. Hieron. Ep. Catech. II. n. 26 p. 10.
 capit fidelibus, ne quis loquitur evangelium secundum
 Thomam, non enim esse unius et duodecim apostolorum
 sed unius de tribus, scilicet Manis dicit, cuius
 Thomae, Bartholae, Thymae) : quibus Evangelia
 καὶ καὶ Θωμάς καὶ Ἰωάννης οὗτοι καὶ οὗτοι εὐαγγέλιον
 καὶ ἀποστόλων, ἀλλ' εὐαγγέλιον καὶ τῶν κατὰ τὸν
 καὶ Μαριανόν. Atque Manes Manichaeus
 non extitit aetate apostolica, sed post eam, no-
 nimus ergo quomodo evangelium, licet inscrip-
 tum apostoli nomine, neque ab eo neque quod a
 tate compositum fuerit.

Similia habentur apud Irenaeum; lib. III,
 apud Athanasium in epistola festali (cujus ge-
 neris epistolae ex epistolis pastoralibus erant
 sollemniores); Epiph. haer. 30 n. 23. S. August.
 De consensione evangel. p. 100 m. deinceps De
 Actis cum Felice Manichaeo lib. II, c. 1. qui ali-
 plura legere hac de re desideret, idcirco
 bium, Epiph. Tom. I; qui Lencium (Neduvanum)
 dicit fabricatorem omnino capitalem scriptorum
 apostolorum, fuit autem discipulus Manis.
 His addit Millius in proleg. ad crit. N. T.
 Severianos, posteriores aetate apostolica,

autem de Manichaeorum haereticis lib. 2
 affert Montanistas, Marcionianos, alias Gnostico-
 rum sectas, quae floruerunt post aetatem

apostolicam et excelebant in fabricandis libris spuris.

Ex iis quae a veteribus affirmantur de origine evangeliorum apocryphorum, constat origine tenas apocrypha posteriora esse genuinis. Ergo colligimus praeposterum plane esse, quatuor nostra evangelia defluisse ab apocryphis; est illud quidem putidum et absurdum commentum. Quibus confectis credimus.

Ad 6, ad ultimum eorum commentum de praesentia aliorum evangeliorum originalis, ex quo veluti ex fonte communi quatuor nostra derivata sunt.

Est haec satis vulgaris lateque propagata opinio, quae in Schulzermachero, Eichhornio, Eckermannio, et aliis aliis, haeceditate delata est ad ultimos et russianos. Quam quidem opinionem, insulto nitentem commento, pudet omnino in publicum proferre, et magna erroris diffusio vetat, ne diutius in hoc studio prematur.

Totam illorum opinionem erroneam fictamque esse trifariam efficitur, videlicet, si considerentur ejus hypotheses ac veluti conditiones, si considerentur etiam ipsae, quae exponuntur, denique, si considerentur probationes et argumenta, quibus asseritur. Commenta sunt hypotheses, quibus innititur, sumuntur enim gratis, sumuntur praepostere, quumque ab illis incerta sit faciendum, ut post eorum considerationem thesibus ipsa fundamento privata sponte credat, statim ad singula credimus.

1^a hypothesis: Quatuor nostra evangelia multo potius situm fuisse exarata, certissime autem potius apostolorum dispersionem.

Atque id sumitur gratis, argumentis enim non prestant; sumitur praepostere, argumentis enim probatur contrarium. Probatur quidem argumentis variis, quatuor nostra evangelia esse genuina, ergo multum potius situm vel potius apostolorum dispersionem non fuisse exarata. Probatur contrarium speciatim iis argumentis, quibus singulorum eorum actus qui unumquodque perit, ostenduntur ac de totius eadem peritibus evangelii statuunt in eorum (quoque illa dicuntur), unum

ex illis scriptum esse ante dispersionem apostolorum, alia duo non multum post, primae ergo hypothesis est commentum et quidem praeposterum

2^a hypothesis: ante quatuor nostra evangelia extitisse plura scripta evangelica; hoc autem commentum esse, probavimus capite superioris.

3^a hypothesis: eam fuisse sollicitam diligentiamque fidelium ab initio praedicationis evangelicae, ut eam promiscue multi litteris consignaverint;

Atqui hoc est commentum praeposterum; est quidem commentum, nullo enim argumento probatur; deinceps est praeposterum, pugnat enim cum usibus ecclesiae primitivae, pugnat cum fidelium pietate, pugnat cum indole ecclesiae primitivae. Diximus pugnare cum usibus ecclesiae primitivae, quemadmodum enim apud Iudaeos usus erat et lex, ne quisquam sacra et religiosa scriberet, nisi vel Deo super habuerit vocationem vel a synagoga missionem: ut testantur Philo Iudaeus et Iosephus Flavins, ita hic usus a primordiis in ecclesia retinebatur, valebat et enim ex Iudaeis. Tunc prima fuit ecclesia Hierosolymitana, illa autem, si fallor, constabat Iudaeis.

Deinceps novimus et constat, ejusmodi usum fuisse conservatum in ecclesia; constat praesentim ex iis, quae novimus de instituto notariorum et scribarum, qui scriberent ac transcriberent ea quae sacra et ad usum ecclesiae necessaria essent Euseb. H. E. lib. III. 37. Quo cum facto acerrime pugnat adversariorum hypothesis commemorata, tamquam primi fideles promissione omnes apostolorum praedicationes quaeque pro lubito atque ingenio suo, litteris mandarent. Sed eadem hypothesis pugnat cum fidelium pietate: ea enim erat tum temporis fidelibus et pietas et sollicitudo, ut peritus penderent a nutu superiorum atque ideo pendebant etiam a nutu apostolorum in scribendis illis, quae praedicabant, si quae scripsissent.

10
Sed veterum testimonio constat, cum cultu et auctoritate
ne apostolorum non fuisse scripta nisi tria evangelia,
et sub finem primi saeculi quantum (videlicet duo
scripta ab apostolis, duo ab illis approbata, alterum
a Petro, alterum a Paulo), ergo ferre non potest
monstrare et frivole adversariorum assertio.

Denique pugnat illa hypothesis quam maxime cum
illius aetatis indole ac moribus, quos non oportet cum
nostris temporibus confundere. Id quod ipse Gieselev,
Baltich, alii in ephemeridibus Giesaei. critici. contes-
tantur, verum est, illa aetate, neque Romanos neque
Iudaeos propensissimos fuisse ad scribendum, quia
ars et facilitas scribendi non patebat vulgo, non
erat communis nec vulgaris, atque adeo non quis-
que promissum scribat scribere nec habebat, quo
scriberet - ergo tolerari nequit hypothesis illa, fideles
quidquid audiebant ex ore apostolorum, statim litteris
mandasse. Commentum pariter insulsum est

4^a hypothesis: quae propemodum cum tertia co-
haeret: ab initio omnia, quae apostoli prae-
dicabant, litteris consignata fuisse, nimirum
nihil praedicabant, quod prius non scripsissent.
Sed hoc opponitur ipsi institutioni Christi Salva-
toris, opponitur illis, quae leguntur in evangelii
nostris, dicta a Christo, instituentem suam oeconomiam;
pugnat cum dictis apostolorum et universae
doctrinae Patrum. Nulla autem est ratio, quae hypo-
thesin suam firmare conantur, haec est nimirum:
necessarium fuisse, ut apostolica praedicationis uni-
tatem ad conservandam unitatem praedicationis,
et haec ratio invalida est, et propterea nulla. Prae-
sertim enim erant ad conservandam unitatem aposto-
lice praedicationis media ordinis tum naturalis
tum supernaturalis. Erant praesto media naturalia
uti est ratio, scientia de visu, tum veridica
fidelis satisfactio. Ut veridice ac fideliter
existimatio exercebatur, profecto unitas conserva-
batur doctrinae. Haec tamen media primum in indi-
tione fidei non sufficerent, praesto erant
aliis generis, ac supernaturalia: instituta

testificatio praedicatorum testium, tum promissio Spiritus S. et ejus assistentiae. Haec media sufficiebant erantque necessaria et ad haec provocabant ipsi apostoli, videlicet, ad autopsiam, ad fidelium testimonium, tum ad institutionem praedicatorum testium (Ita Petrus in Actibus), denique ad promissionem Spiritus Sancti. Idem Patres faciunt. Ergo ratio necessitatis, qua utuntur in sua firmandam hypothese, nulla esse apparet, sine qua tamen unitatem fieri non possent uti putant, explicari.

Alii itaque dicunt, primos evangelii praedicatores, usos fuisse typum quodam evangelicae praedicationis, et alii quidem hunc typum dicunt scriptum, alii oralem, sic ut apostoli memoria tenerent typum praestitutum, quem ubicunque percurrerent vel potius repeterent. Ita Geseler cum multis aliis. Opinantur autem primos praedicatores indiguissae tali typo ad conservandam unitatem apostolicae praedicationis.

Dicunt alii primos fideles usos esse scriptis apostolicae traditionis et indiguissae ejusmodi scriptis ad retinendam conservandamque apostolicam praedicationem. Alii immo vero pleneque ^{non} putant. Nulla, non rationem autem nostra quatuor evangelia ex ore apostolorum extitisse, sed tardius in lucem produsse. Atqui haec tria commenta sunt, et quidem praepostera, nullis enim argumentis probantur, sed argumentis excluduntur tum externis tum internis.

Non probatur, sed excluditur primum, necessitatem extitisse evangelii primordialis sive scripti, sive oralis ad unitatem evangelicae praedicationis obtinendam. Atqui quemadmodum ad retinendam unitatem apostolicae praedicationis sufficiebat autopsia et pro ordine supernaturali sufficiebat assistentia Spiritus S. quae exercebant omnes apostoli, ita excluditur necessitas typi originalis sive scripti sive oralis. Immo vero eadem typus scriptus, et multo magis oralis nequit comparari cum privilegio

tivis apostolorum, cum eorum dignitate atque character. Ergo existentia ejusmodi typi primitivi excluditur argumento interno.

Non probatur, sed excluditur alterum commentum, necessarium fuisse scripta evangelicae et apostolicae traditionis, ut fideles retinerent et conservarent eam. Prae-
ced modum enim ad retinendam apostolicam traditionem sufficiebat praedeterminata testium series, et sufficiebat istum veracitas et fidelitas, pro ordine autem supernaturali sufficiebat assistentia Spiritus S. quo proteguntur testes contra errorem et ignorantiam, ita necessitas scriptorum ex sese excluditur. Scriptis schedis apostolicae praedicationis profecto non indigebant fideles. Si quae dicatur tamen ad hanc convenientiam scriptorum et congruitas atque utilitas, aderant quatuor evangelia genuina, quae profecto satisfaciebant omnibus.

Est commentum, si spectetur thesis, si spectetur epis expositio et Declaratio. Commentum est ipsa thesis de evangeliorum origine, ut patet illatione ex dictis, deinceps, spectata dissensione expositionis et spectata manifesta confusione. Si theses declaratis et expositionis consideretur, est mirabilis dissensio; deinde manifesta fictio - ac compositio ex arbitrio facta.

Primum est commentum, ut patet per illationem ex dictis. Quod enim commentis innititur, requirit non esse commentum; sunt autem hypotheses commentum ut demonstravimus superius.

Ejusmodi etiam thesis est, si spectetur in se, atque in sua expositione et declaratione, nimirum tria, scilicet evangelica, quae synoptica dicuntur, supponere fontem originalem, ex quo fuerint derivata. Hoc modo thesis ab omnibus istis viris proponitur. Sed in expositione omnes dissentiant inter se, quod unus affirmat, alter negat, et quod hi ambo protulerant, tertius subvertit. Alii enim dicunt, fontem illum fuisse scriptum (Eishorn, Semler, alii) alii oralem fuisse putant. ceteri utroque secuti contendunt fuisse illum fontem simul et una

et scriptum et oralem. Rursum alii dicunt fontem originalem scriptum fuisse unius modi quo ad rem et quo ad formam et ita profecto declarant trium priorum evangeliorum consensionem. Ad explicandam vero dissensionem eorundem evangeliorum Euthymius aliique admittunt unum eundem fontem quoad rem, non vero quoad formam. Existisse illam in variis linguis, ita ut Syth. Syth. unus sit redactione aramaica, Lucas vero Marcusque aliquo exemplari graeco.

Inter ista evangelia etiam quoad rem differunt. Hinc alii dicere fontem originalem non fuisse unum sive quoad rem sive quoad formam, sed quoad rem diversum. Et ita alii admittunt plura integra evangelia originalia, alii tantum partes unius originalis evangelii, varias schedas unius evangelicae praedicationis, quae in unam conflatae constituunt summam evangelicae traditionis. Tum alii evangelistae aliis schedis utuntur, hinc et diversitas et unitas eorum operum explicanda.

Crevit dissensio, adjecta de fonte originali qui fuerit oralis: dicunt alii, primum existisse fontem originalem ore traditum et per varias traditiones orales produisse varias formas praedicationis evangelicae; has fuisse litteris consignatas et exinde produisse nostra quatuor evangelia. Alii dicunt, existisse ab initio fontem scriptum, ex fonte scripto profectas esse varias traditiones orales, quum variis in locis vario modo uterentur fideles illo typo scripto; denique secundum has varias traditiones orales quatuor composita fuisse evangelia nostra.

Alii dicunt existisse ab initio fontem originalem scriptum; produisse secundum hunc fontem varias formas evangelicae historiae, illas fuisse litteris consignatas, iterum ore traditas, inde postremum fluxisse nostra quatuor evangelia. Quilibet scribet adijunget illud, quod sibi videbatur utile, ut posset explicare omnia phae-

non enim auctoritas in seipsa
 quod sufficit ad explicandam
 ad hanc auctoritatem. Sed si
 ex his auctoritatibus committitur.

Committitur prout est, si spectetur Thesis pro-
 rationibus, quibus asseritur: admittunt enim fon-
 tem originalem ad explicandam tum dissensionem
 tum consensionem quatuor evangeliorum. Atqui
 haec ratio argumenti non valet et in illa sunt
 argumenta, quibus contrarium evincitur.

Non haec est valida ratio, etenim ad explicanda
 haec omnia non sufficit, ad quae capitula adstrui-
 tur. Etenim si unus admittatur fons originalis
 sive secundum rem sive secundum formam, expli-
 catur quidem consensio, non explicatur dissensio.
 Ergo statuendum est Marcum et Lucam adhibere
 multa ex arbitrio, vel fontem originalem unum
 non sufficere.

Si autem admittatur fons originalis diversus,
 explicatur dissensio, non valet tamen explicari
 potest consensio, ergo Thesis, quam proponunt ad-
 versarii nostri, nullo modo valet ad explicandum
 id, quod explicare debet.

Quemadmodum si omnes sententiae, quibus vari-
 mtores utuntur ad explicandam tum diversitatem
 tum consensum evangeliorum, simul si considen-
 tur, habetur maxima et apertissima discordia,
 ita singulae seorsim si accipiuntur, nulla earum
 sufficit ad finem, ad quem accipitur. Cf. Gobens,
 commentarius in N. V. prolegg. N. Hugk in respon-
 sione praevarianis, de analogia N. V. - Itaque
 insufficiens est ratio interna et est inepta neque
 necessaria, necque arbitraria. Haec ratio ab illis
 non datur, nullum argumentum externum praebet,
 licet asatur de facto, unde sit veritas aliqua,
 etiam si illis placeat. Ad explicanda autem phae-
 nomena tum diversitatis tum consensuum evangelicorum
 non adest haec ratio, quemadmodum insufficiens
 tum consensum a seorsim seorsim fit ratio inepta, sed

orthodoxis, non tantum recentioribus, sed antiq̃ uis-
mis, haecque ratio consenta intime est cum ver-
tate quatuor evangelia nostra genuina esse et
originalia et quatuor evangelistas non esse pla-
giarios, sed veros auctores. Affirmantur enim pla-
giarii, si admittatur originale aliquod evangelium.
Porro ratio componendi harmoniam trium, immo
quatuor evangeliorum, est omnino consenta ex ortho-
doxis interpretibus cum hac veritate, quatuor evan-
gelia esse genuina itemve originalia, ita ut non
penderint scriptores eorundem ex fonte vel fonti-
bus originalibus, atque evangelistas non esse trans-
criptores, sed originales auctores. De his videbimus
plura tum, quam de singulis evangelis et an-
gelistis loquemur. Apparet ergo rationem inter-
nam et esse ineptam et omnino arbitram, quatenus
nullatenus explicat ea quae explicare
possunt. Est praeterea falsa et praeposterum, quod
argumentis externis efficitur, atque adeo argumen-
tis omnino ad rem accommodatis propriisque, nam
de facto agitur. Factum autem externis debet argumen-
tis dependi ac stabiliri.

Atqui auctoritate majorum probatur, quod di-
cunt de originali aliquo evangelio, ex quo nostra
hinc evangelia priora fuerint derivata, esse peni-
tus falsum et praeposterum. Id ostenditur majorum
silentio et majorum sententis dictis et non dictis.
Ostenditur primum silentio de originali enim Evan-
gelio silentium est apud scriptores sacros, patres
doctores ac profanos et haereticos. Est silentium XVIII
saeculorum; usque ad XVIII tacetur de originali
Evangelio, unde fluxerint nostra genuina. Atque epis-
modi silentium est negans simul et excludens,
neque explicari potest nisi excluso originali Evan-
gelio. Nimirum propterea omnes silent, quia non
extitit, ergo neque nostra priora inde originem
habent.

Est silentium faciendum, loquax, loquitur ex-
clusionem eo loquax, quod scriptores sacri et im-
primis S. Lucas etiam minula retulerant de origine.

apostolicae praedicationis, fideliumque institutione, sed de originali auctoritate omnino laetantur. Cum Patres compluresque ecclesiastici diligentissime investigaverint à originem nostrorum evangeliorum, et si originali aliquo eorum clis nihil noverunt.

Interdum haereticis accusabantur à talibus et orthodoxis scriptoribus veluti plagiarum nostrorum, non quod illi genuinorum, sed, profecto, si verum originale evangelium, secundum quod quatuor nostri evangelistae exarassent sua, ita ut et ipsi essent plagiarum; haeretici retorquebant argumentum, sed nusquam recurrit ejusmodi genus argumentandi. Ergo indicium est, nusquam ejusmodi evangelium existisse et evangelistas fuisse auctores proprios et originales. Silent ergo et in gravissima talis re, maximi momenti qualem esse et originale evangelium. Quod si latius nullatenus explicari potest, nisi dicatur, falsum esse et praeposternum, admittere originale evangelium quod fuerit veluti fons eorum quatuor, quae usque ad nos perveierunt.

Sententiae accedunt silentio: sententiarumque Patrum de nostris evangelis excluditur originale illud evangelium tamquam eorum fons communis. Quae enim Patres dicunt de auctoribus evangeliorum nostrorum, nos veluti originales describunt; quod dicunt de scriptura eorum, de loco et tempore, de videndi causis et occasionibus, de videndi fine et intentione, de modo deinde praedicationis, componi nullo pacto possunt cum et existetia originalis evangelii, ex quo nostra fuerint derivata. Ergo igitur, quae Patres dicunt circa quatuor nostra evangelia, excluditur ratio et argumentum, quo probant thesimum de originali suo evangelio. Ergo est falsum et praeposternum quod ab eis in thesi affirmatur.

Quibus accedunt etiam rationes alicuiusmodi.

1° Si originale aliud evangelium existisset et ex quo nostra fuissent derivata, illud esset profecto ordinare et genuinum, atque adeo quicquid genuinum

mitti deberent evangelia. Atqui Patres unanimi consensu nunquam cognoverunt plures quam quatuor, ergo non potest tolerari hypothesis de evangelio originali.

2° Sententiae propemodum omnes adversariorum de originali aliquo evangelio non sunt nisi corruptelae eorum, quae triaduntur a nonnullis vultibus Ecclesiae scriptoribus. Nam primo id quod dicunt de originali evangelio, quod fuisset evangelium apostolicae praedicationis, est corruptela vetustatis traditionis, quam Rufinus commemorat in explanatione symboli apostolorum; videlicet apostolos, antequam dividerentur in universum mundum composuisse symbolum apostolorum, tanquam typum originalem eorum quae credi debent. Haec traditionem perverterunt adversarii nostri, fingendo originalem typum apostolicae praedicationis s. evangelium originale. Atqui quemadmodum quatuor nostra evangelia nihil habent commune cum symbolo apostolorum, ita ex ~~originali~~ eo non possunt derivari. Alii enim symbolum ut, et historia evangeliorum.

Rursum quod legitur apud veteres, sed frequentius Marcum et Lucam uros esse priori evangelio, id illi corrumperant dicentes, extitisse originale evangelium, ex quo evangelistae priores sua evangelia duxerint. Atqui quando veteres dicunt, Marcum et Lucam uros esse priori evangelio, id intelligunt de evangelio genuino, authentico, inspirato S. Matthaei non vero de aliquo evangelio originali a tribus nostris evangelis distincto. Secundum enim Patres illos Matthaeus primus composuit quinque evangelium novum Marcus et Lucas, quemadmodum Ioannes novit tria priora.

Porro quando addunt veteres secundum relationem Lapiae, evangelium primum illis translatum fuisse in varias linguas, id corrumperant biblicorum et qui eum sequuntur, dicentes extitisse ab initio originale evangelium multiforme in variis linguis vulgatum.

Haec tamen id quod veteres legitur non raro

Marium et Iuven quibus interpretis apostolorum,
nar. s. Ioh. dicitur autem illis idcirco sunt
diventes catibiles originale evangelium, quo compleretur
apostolicam praedicationem, ex qua derivato
fuissent tria nostra priora evangelia.

Tandem, ut alia praetermittamus, id quod legitur
apud veteres, de occasione et causis scribendi evange-
lia, nominalim Matthaei et Marci, a quibus potest
fides tum diuina, tum humana, ut illis
maiorum evangeliorum, quam apostoli-
ore praedicassent, id corrumpant diventes, extitisse
originalis evangelium illudque fuisse necessarium,
ut fideles conservarent praedicationem historiae evan-
gelicae. ex his enim aliisque similibus dictis
veterum colligitur quidem, nostra tria priora
evangelia genuina esse et authentica alia in-
stituta accurate de causis scribendi
narrantur, pro, catibiles, idcirco originale evange-
lium, quo usi fuissent evangelistae ad compilanda
sua.

Quae omnia si in summam contrahantur, apparet
in sententia de originali evangelio nihil esse, quod
non sit ^{arbitrarium} ~~arbitrarium~~ falsum et praeposterum,
et ineptum et insulsum. Subiungimus
Corollarium I. ex dictis apparet, non facile con-
cedi debere, quod permittit Dapin in prolegomenis
ad Novum Testamentum c. 1 § 2 scilicet, supponi
posse, ab initiis christianae religionis, per evangelia
I. ex dictis patet, hoc non facile posse concedi,
maxime, quod quatuor evangelia dicuntur in usu
historiae fuisse vel fuisse inter fideles recepta
in antiqua ecclesia.

Corollarium II. Etiam illud penitus ineptum censi
debet, quod alii contendunt, unum tantum esse ge-
nuinum et authenticum evangelium (quod propriis
coloribus esse originale illud) propterea neminem,
quod unum tantum sit nec fidelem nec regem suffi-
ciat. Ineptum hoc esse patet, quod illud, in quo, quatuor
evangelia dicuntur, quod sit, est 2 f. 1.

existant et quot res in sua natura aliis notis
voluerit concedere. Non autem quaeritur de iure
neque auctoritate alicuius naturae. Nam ex rerum natura
nullum est necessarium evangelium, sufficit tra-
ditio. Cur vero Deus in sua sapientia et provide-
tia plura nobis voluerit concedere evangelia, Pa-
tres cum Augustino, cum Chrysostomo hanc pro-
poram reddunt rationem (Aug. IV. serm. de

Deum, ut plures evangelistae scriberent et ut
plura haberemus evangelia, ut si plures ab invicem
diversi scriptores, in diversis adjunctis, diver-
sis in locis libros nos composuissent, evangelia
historia hominibus redderetur contestatior, firmior,
certior, persuasivaque facilius. Utile ergo fuit,
inquant, et sapientissimum, quod Deus non unus
sed plures suo Spiritu S. inspiraret ad scribenda
evangelia.

3. De inscriptionibus vel titulis evangeliorum.

Quaeritur

quaeritur hoc capite recte tituli scripti ab ipsis
evangelistis atque adeo et ipsi inspirati, scripti
videlicet ab inspiratis divinis afflato scriptoribus.

Statuatur haec

Thesis. Etiam si inscriptiones evangeliorum Ματθαιου, Μαρκου, Λουκα, Ιωαννου etc. ab ipsis evangelis-
tis divinitus inspiratis non sint, antiquissimae tamen
et authenticae sunt atque ipsos genuinos evange-
liorum auctores declarant.

Thesis haec duas habet pars, quarum prior in
obliquo, posterior in recto pronuntiatur Prior
immediate est simplex atque historica, sed mediate
complexa et theologica; altera autem est compo-
nita, tribus quidem membris, quorum primum est
historicum, secundum theologicum, tertium exegeti-
cum. Accedamus jam ad primam partem, quae et
simplex est et historica: ostenditur duplici argu-
mentorum genere, videlicet non ab ipso evangelista

inspiratis perfectas esse inscriptiones ;
inter genere interno atque genere externo.
Primum genus duplicis est formae, negantis et
excludentis.

Argumentum formae negantis ita habet: quando
hagiographi sive inspirati divinitus scriptores
sua nomina apponunt, ex usu universalitatem
quam N. T. nomina sua ipsi textui inseruat.
Hoc ex litteris B. Pauli patet, excepta episto-
la ad Hebr. Ita prophetae quoque V. T. nomina
sua perhibent. Atque inscriptiones evangeliorum
non sunt textui insertae, sed penitus sejunctae,
ergo ex inductione universalitatis infirmas, ab ip-
sis inspiratis auctoribus non fuisse appositas.

Accedit argumentum itemque internum for-
mae excludentis. Est illud quidem ex se parte
et inadaequatum, propter paritatem tamen ra-
tionis est universale et adaequatum. Petitur ex
evangelio Marci. Quod autem de inscriptione Marci
valet, de omnibus valere debet evangeliorum in-
scriptionibus.

Marci ab initio sui evangelii amplexus
est alium titulum, dicens: ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου
Ἰησοῦ Χριστοῦ, initium evangelii. Ter-
tium quoque titulum ipsi textui ab initio in-
seruit, ita ut alia inscriptio non haberet amplius
locum. Ex internis ergo argumentis, quantum qui-
deris satis est in quaestionibus ejusmodi, colligi-
tur jure recteque, inscriptiones evangeliorum
ab ipsis divinitus inspiratis scriptoribus non fuisse
evangelii appositas.

Idem quidem probatur argumentorum genere
externo. Digne bifariam constituitur ex tabulis
partitionis. Tabulae dicuntur instrumenta, quae
sunt ipsi auctores. Haec ex instrumentalibus sive
velutis et editionibus evangeliorum con-
stat variationem esse titulorum s. inscriptionum
et cum alia habent simpliciter: secundum Mattheum
et secundum Marcum, alia habent:
secundum Iesum Christi secundum Mattheum et alia.

habent: s. evangelium secundum Matth. Haec ha-
bentur collatis instrumentis variationes libulorum;
atque, si inscriptiones forent ab ipsis auctoribus
inspiratis, consideratis studiis, spectatis curis &
ceteris in conservando genuino textu inspirato,
nemo facile dixerit in ipsas inscriptiones tales po-
tuisse inepere variationes. Ergo ex instrumentis
saltem suadet, ut moderati simus, inscriptiones
ab ipsis auctoribus inspiratis non esse.

Idem persuadetur ex testibus sc. auctoritate
maiorum et consensione recentiorum & auctoritate
quidem majorum & veterum scriptorum ecclesi-
asticorum. Etenim dum negative nulla habentur testi-
monia, quibus veteres scriptores edixerunt, inscrip-
tiones evangeliorum esse ipsorum auctorum inspi-
ratorum, contra positive habentur testimonia,
quibus veteres scriptores edixerunt, inscriptiones
evangeliorum non esse auctorum divinitus in-
spiratorum. Nullum testimonium luculentius est,
quam quod habetur apud S. Chrysostomum ~~per~~ hanc
dignus, ~~qui~~ audiatur. Homil. in ep. ad Rom.
c. I. quaerit, cur evangelistae suum nomen non
adscripterint evangelio suis, dum Paulus suis
epistolis, sola epistola ad Hebr. excepta, suum
instantes nomen adscripterint. Sanctus pater
duplicem habet rationem, quarum alteram petit
ex usu historicorum V. T., alteram ex discrimine
adjutorum, in quibus versabantur scriptores li-
brorum historicorum et scriptores epistolarum.
Prima ratio ita habet: Historicus scriptor Moyses
qui scripsit quinque libros, nunquam apposuit
nomen suum, ipsamque secuti sunt reliqui histo-
rici scriptores V. T. Hanc usam et more scrip-
torum historicorum V. T. nomen auctoris libro
non apponit, quod usum sacri etiam histori-
scriptores V. T. observare.

Eae altera ratio petita ex discrimine adjutorum.
Historici habebant lectores praesentes, scriptores vero
epistolarum habebant lectores absentes, quare non
erat necesse, ut pro praesentibus apponeretur nomen,

quod conveniret pro absentibus facere. Ex qua quaestione
et responsione manifestissimum est, L. Theoprostomum di-
xisse, titulos evangeliorum non esse ipsorum divinitus in-
spiratos in auctoribus. Tunc plerumque omnes recitationes
concedunt titulos evangeliorum tribui non posse ipsis
divinitus inspiratis auctoribus. Ita Dupin, prolegg.
in N. T. pars II, diquis. prelim. 1 § 2. J. Goldschab
introducens in Sacram Scripturam, pars III in N. T.
archivi, de divinitate et canonicitate sacrar. script.

Mediate haec in re significatur aliquid, quod est
theologicon, infertur enim, inscriptiones non esse
divinitus inspiratas. Num propterea inscriptiones
non sunt? an non sunt authenticae? De his secunda
pars theos agit, in qua tria continentur: declara-
tur aetas, significatur auctoritas, proponitur in-
scriptionum significatio.

Primum de aetate. Licet ab ipsis quatuor evan-
gelistis, inscriptiones non sint, sunt tamen antiques-
simae, quod multiplici ratione persuadetur

1° ex antiquissimis codicibus sacrorum evangeliorum,
in quibus inscriptiones, licet forma non nihil varient,
quoad substantiam habentur:

2° item colligitur ex antiquissimis versionibus, quae
II, nisi ad I saeculum assurgunt, habentur
ibi inscriptiones eadem;

3° ex antiquissimis catalogis, inter quos eminet
catalogus s. canon sacrarum scripturarum
veteris primum vulgatus, tribuitur autem
saeculo III inc. vel II habenti. Veniunt ibi qua-
tuor evangelia cum suis titulis;

4° ex vetustissimis Ecclesiae scriptoribus, apud
quos commune est et vulgatum, allegare evan-
gelia cum suis titulis. Tertio

5° argumento praesumptionis: in vetustissimis
Ecclesiae monumentis tituli evangeliorum com-
muni usa et vulgatissimo recurrant, ergo sunt
et sic debent anteriores saeculis III et II habenti,
assurgunt ergo ad initium II saeculi, vel etiam
ad initium I saeculi.

6° inspectis rerum naturis: apponuntur enim

...iones ... in ...
...um evangelium colli-
guntur in unum codicem, domov; sed collectio
in unum volumen est antiquissima, probabileque
est eam primum factam fuisse.

Tandem confirmari potest argumento interno
critico, quo aliquis usus est, ut assereret inscrip-
tiones ipsas auctoribus inspiratis: nimirum si
inscriptiones essent recentioris aevi, non diceretur
ὁ ἀρχαῖος Ματθαῖος, sed ὁ ἀρχαῖος ἄγιος vel ὁ
ἐκ τῶν ἀγίων Ματθαῖος. Atqui hoc pro nobis pugnat,
nam antiquissima aetate, communis usu et more,
non apponebantur ejusmodi epitheta viris eccle-
siasticis, sed summa simplicitate dicebatur: ergo
valet argumentum ad asserendam antiquitatem
inscriptionum, quamvis non valeat, ut asserantur
ipsas auctoribus inspiratis. Colligimus igitur, an-
tiquissimas esse evangeliorum titulos.

Alterum membrum thesoris est theologiae
veritas ad veritatem inscriptionum. Ex id enim
quod praecedimus, novimus, inscriptiones ejusmodi
fuisse receptas usu ecclesiastico, et quidem in
ab antiquissima aetate, in qua eo suo sacro
constanti et perpetuo, et univoco, et uniformi
sunt ergo et veritas et ad veritatem probatae, pro-
valde veritatis et veritatis: veritas probatur i.e.
Sunt veritas autem inscriptioe de deo et
his in diebus. Habent ergo inscriptiones evangeli-
ae ecclesiasticam et ecclesiasticam veritatem
veritatem veritatem, et ergo authenticas. Et
eius auctoritate veritas loque ex veritate, et aut
veritas est et veritas. Porro quoniam et eccle-
siastica auctoritate, solent inscriptiones evange-
licorum et ipsa ecclesiastica auctoritas ponit
simul veritatem, sunt omnino authenticas. Quare
vel inscriptiones illae quoniam non sunt, quoniam
et veritas quoniam sunt ipsae evangelium, nempe
non sunt veritas originales neque inspiratae, ubi
locutus invenit illis in veritate, i.e. auctoritate
excellent et veritatem et infallibiliter veritatem.

ἐν τοῖς ἑρμηνευμασίν, καὶ Νημαν, in commen-
tariis Nemiae. Neque

3° deficit usus ecclesiasticus, uti apparet ex Euseb.

K. G. lib. III. 24

Probatur ergo id, quod in thesi asseruimus, ex tri-
plici loquendi usu, profano et sacro et ecclesiastico.
Unde constat eam quam statuimus interpretationem,
retinendam esse.

Argumentum aliud imitatur auctoritati docto-
rum interpretum et virorum eruditum in rebus
philologicis, grammaticis, lexicologicis et prae-
termissis catholicis, nominamus solum Elmerum
hominem protestantem, in observatt. philol. in
evang. Lugae. Adduntur: Legak, observatt.
sacrae et philol. in idem evang. Heidelberg, nich.
bibl. lib. III. de evang. Matth.

Quae quae Iusto Fischer, in prolepsionibus de vitis
lexicologicis N. T. καὶ jungitur casui quarto
nominum pronominumve personarum et rerum,
vel ita, ut declarat auctorem et dominum ejus-
dem, cuius vocabulum aditum est, atque adeo la-
tine reddi genitivo nominis personae pronomineve
personali possit vel possessivo, ut καὶ Ματθα-
ῖου εὐαγγέλιον est evangelium. Matthaei, et apud
Aelian. ἡ καὶ δύειν ἀρετὴν est virtus ejus;
ἡ καὶ ἱσας ἀρετὴν virtus vestra; et apud
Paul. quod Ephes. I. 15. ἡ καὶ ἱσας πίστις
ἡ οὖν κύριον Ἰησοῦν, fides vestra in I. Chr.
ergo auctoritate doctissimorum virorum officina
praeponderantem esse interpretationem, ex cogitatione
lib. criticis istis.

Ultimum argumentum internum criticum habet
simul vim potemicam, qua rejicitur ratio, quam
opponunt critici isti contra interpretationem com-
munem. Dicitur; si per vocabula Matthaeum,
dicitur "etc. in phrasibus "secundum Matthaeum"
etc. significaretur autor, adhibitus fuisset geni-
tivus: evangelium Matthaei etc. Atque haec ratio
nulla est

1° ex dictis: circumstanti enim potest genitivus;

2° everbitur opposita ratio duplici causa tum
theologica tum grammatica

a) grammatica haec est: non fuit adhibitus ge-
nitivus, ne deo concurrebant genitivi. Inap-
tius enim est fuit: Evangelium Iesu Christi. Si
ergo adiunctus fuisset auctor pariter carum
genitivo, haberetur deo genitivi: Iesu Christi
est Matthaei vel Marci. Atque hoc ferri non
potest, quemadmodum nemo dixerit: vita Platonis
Plutarchi et alia ejusmodi. Erat ergo ratio
grammatica, cur non adhiberetur genitivus
ad significandum auctorem. Accedit gravior

b) ratio theologia: scriptum fuit a viris
ecclesiasticis: scilicet Matthaeo vel Marco,
ut conservaretur Scripturae sua dignitas.
Haec autem duplex est: altera ex ipso ob-
jecto, unde petitur denominatio, quae est
Iesu Christi; altera petitur ex auctore. Quis
autem princeps auctor sit Spiritus S. ergo
potius dicendum erat: evangelium Spiritus S.;
est enim verbum Dei, si auctor esset non
genitivum exprimendum, qui easque personae
non indicat proprietate. Proinde ergo
verum est proprie: evangelium Iesu Christi acci-
patione scribendi Matthaei, Marci etc.

Corollarium 1. Hinc perperam interpretatur Beza
verba inscriptionis. Κατὰ Ματθαίον, κατὰ Μάρκον
sic: evangelium scriptum proeunte Matthaeo, Marco
vel evangelium scriptum ex schedis Matthaei, Marci.
Quod esse praeposterum, ex dictis apparet.

Corollarium 2. Perperam pariter explicant Beza, Naegesii & qui illos sequuntur, verba Iohannis
apud Eusebium: Κατὰ δὲ Ἰουδαίους ἱερογλυφικῶς λέγοντας, ὅτι ἡ τοῦ Θεοῦ
καὶ τοῦ Λογίου συντάξις, ὅτι ἡ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Λογίου
ἱστορία ἐστὶν ἡ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Λογίου ἱστορία.
Atque verba καὶ τοῦ Λογίου alludunt ad
verba Iuliani ad Rom: Iudaeos habuisse καὶ τοῦ Θεοῦ
καὶ τοῦ Λογίου, ergo Matthaeus composuit verbum evan-
gelium: divinum; sunt Dei verba non Matthaei.
Pervertant unde verba Iustini, de quibus iam mentio-
ne fecimus: ἀποστολικήν καὶ θεοειδήν τὴν ἀποστολικήν
ἱστορίαν de schedis apostolorum interpretantes.

Matthaeo, deinde Marco, tunc Lucæ, denique Joanne.
Hunc fuisse semper vniuersum communem denique antiquis-
simum, probatur

1° ex consensu veterum scriptorum apud Euseb. qui
hac de re passim scribit, nominatim lib. III. 24.

Id ipsum confirmatur

2° testimoniis S. Iren. lib. III. 11 et Origen. ap.
Euseb. lib. 8. VI. 25. Confirmatur

3° auctoritate S. Hieron. in commentar. in Matth.
et in dno. atq. in lib. de viris illustribus.

4° Confirmatur deinceps per Epiphani. haer. 51
et ab Aug. De consensu evangeliorum lib. I. init.

Constat autem haec duo omnes illi Patres: re-
ceptum ordinem evangeliorum Desumptum esse ab tem-
pore, quo evangelia in lucem prodire et illi ordi-
ni obtinere in aevolis vulgo. Ergo verum est utrumque
quod thesi continetur, non esse unum et eum, qui nunc
obtinetur et eae communione et antiquior.

Ad quæ huius ordo evangeliorum sit ordo externus, quæ-
ritur pro, utrumne cadat necne etiam ordo internus,
Desumptus ex ordine rerum gestarum, ita ut varia evan-
gelia invicem collata, secundum rerum gestarum ordinem
disponantur et digerantur? Respondemus in

Thesi II Porro antiquissima pariter sunt haec studia
revocandi quatuor evangelia ad harmoniam atq. con-
centum, quæ ratio considerandi eadem veluti unus
integrus per quatuor digestus evangelia.

Ad primum affirmatur manifestissime ex monu-
mentis veterum Patrum. Porro compellebant ad ejus-
dem studia instituenda et causae internae et cau-
sae externae, causae polemicae et causae theticae.
Causa externa, quæ et non minus, erant inimici
veritatis evangelicæ, gentiles maxime et haeretici:
Gelsus et Porphyrius quique Marcionem et Manichæum
repuebantur et continuo objiciebant dissidia et anti-
logias evangeliorum, compellebant doctores Ecclesiæ,
ut apparentia dissidia revocarent ad harmoniam
et antilogias apparentes ad concentum. -

Causis ejusmodi externis antedebant causae

internae sc. accurata & diligens fidelium institutio in
causa vel re christianismi gravissima. Omnes quae
erant tum temporis scholae christianae eruditionis &
doctrinae, flagitabant, ut accurate & diligenter aspen-
deretur quidq. ad dissidia s. antilogias apparen-
tes evangeliorum spectaret. Hinc habemus studia
instituta antiquitatis a pluribus vetustis omnino Patribus
sc. ab Hesychio & Ammonio, a Theophilo Antiocheno
& Theodoro, a Cyrillo Alexandr. & Epiphano, a Ju-
nilio Africano & Augustino, ab Hieronymo & Ju-
venio & aliis multis deinceps. Ita vero persuasio
erat antiqua & doctrina vetustissimorum scriptor ec-
clesiasticorum, tanto abesse, ut inter evangelia vera
& realia obtineant dissidia, verae & reales habe-
antur antilogiae, ut existimarent, unum propemodum
integrum librum, unum opus esse quatuor evangeliorum
comprehensum.

1° manifestatur communi loquendi citandiq. usu,
ita veteres loquuntur de quatuor evangelis, ac
si unum essent: communi loquendi usu, quando
dividunt libros N. T. in evangelium & apostolos,
& ita citant evangelium singulari numero, alle-
gant vero testimonia ex quatuor evangelis.

2° Id confirmatur disertis verbis veterum scrip-
torum tam orientalium quam occidentalium. Ita S. Irenaeus
qui est testis pro plaga aegy. occidentali atq. orien-
tali, lib. II. c. 1 evangelia nostra vocat *εωαγγελίων*
ἑνὸς, unum evangelium quod formam habet
quadriformem. Ita Chrysost. in ep. ad Gal. I. 6
de consensione quatuor evangeliorum dicit unum esse.
Similia propeit Theophylactus in Marc. praef.
Orig. in Jo. c. I. De divinis occidentalibus: Aug.
De consensu evangelistarum. Sermo IV in festum
paschae; Ambros. in proem. in Luc: unum tantum.
Ab in quatuor libros *εὐαγγέλιον* uno habere *εὐαγγέλιον*,
veritas unum habet evangelium, nunti-
ans unum Deum. Ergo verum est quod diximus in thesi,
quatuor evangelia considerari posse & considerata
fuisse veluti opus unum in quatuor partes
distributum.

verum utrumque etiam perhibetur, nec ne diges-
serint veteres quatuor evangelia in unum. Etiam
hoc obtinet. Primus qui quatuor evangelia in unum
digessisse perhibetur, est Tatianus, S. Justinus Dis-
cipulus, qui per tempus aliquod sequebatur scholam
cathedrae roman. a qua misere postea defecit.
Is quatuor evangelia in unum, Sicut esse deus
disposuit. Quod ipse tentavit et effecit, tenta-
verunt et effecerunt alii post eum.

Iterumque jam ad enarrationem singulorum evangeliorum
et inferantur omnia quatuor inire et attendatur
quid sit primum, et sine dubio primum proce-
dit S. Lucas. Ergo primum dicendum de S. Lucae
evangelio. Hoc autem constituit introductionem ge-
neralem in evangelium Lucae, de quo vide Patres.
c. III. quod 1. cap. Incipit autem abrolvi duobus ca-
pitibus quaeque S. Lucas habet largissime tractata
et brevi compendio proponem.

Introductio specialis
in evangelium S. Lucae.

Cap. I. De scriptore s. auctore libri.

Primo hoc capite quatuor, quod ad Lucā attinet, expendenda sunt: 1° de nomine et persona S. Lucae; 2° de vita ejus et gestis; 3° de genere et patria; 4° de characterē tā scientificō quā morali.

1. De nomine deq. persona

Patritii, de evangelio lib. II. Frisburgi 1852. lib. I. p. 62.

Quidquid sit de etymo nominis Lucae, persona ejus alia ē a Lucio, cujus mentio fit in Act. XVIII, 1 et in ep. ad Rom. XVI. 21.

Quia tamen nomen Lucae revocant alii ad nomen Lucianū, alii ad nomē latinū Luciliū, alii ad nomē latinū Lucii. Primum pluribz gravissimis auctoribz ē improbabile, alterū ē etiā minz probabile ē tertium nō penitq. improbabile. Lucas, dicunt priores, ē nomē latinū, sed corruptū ē abbreviatū ex Lucano, more sc. Macedoniū, qui nomina latina corripiebant, pro Antipatro pronuntiantes Antipas, pro Demetrio Demas, pro Silvano Silas. Prē confirmant ex vetustis aliquot codicibz, de quibz ap. Calmetū, pref. in evg. Lucae — in quibz nō Lucā legimz, sed Lucanā. Id aliis videtur improbabile, quia Manichaei inscribebant evangelium suū nomine Lucani, unde ejusmodi inscriptio videtur profecta esse ab illis.

Alii cū P. Patritio formā illā esse mendā putant vel errore injudā inniti scriptoris, cetraneis nominibz latinā formā induendā curantis. Quā tamē neq. demonstrari pō Lucā esse formā corruptā ex Lucano neq. contrariū effici, ergo in medio hypothesis illa retinenda ē.

Minz probabilis ē conjectura, ^{Grotii} nomē Lucae derivante Lucilio, (in Luc. init.)

Tertia sententia nō ē penitq. improbabilis: ē valte vetustissima, quā commemorat ē amplectitur Orig. de Lucā idē esse cū Lucio. Neq. ^{hoc} tamē demon-

strari pō

Atq̃ adeo, quidquid sit de etymo nominis, de persona querendū ē: utrū Lucas eadē persona sit cū persona Lucii, de quo hic sermo fit. Occurrit hic quidē in Act. XIII, 1. Erant autē in Ecclesia, quae erat Antiochia, prophetae ē doctores, in quibz Barnabas ē Simon qui vocabatur Niger ē Lucius Cyrenensis ē Manahen, qui erat Herodis tetrarchae collactaneus ē Saulus. —

Sunt qui dicant hunc Lucium esse Lucam; nos negamus. Primum ex diversitate nominis nō ē probabile Lucam, discipulū apostoli Pauli, semet alia forma nominis voluisse nominare, ac ipsū constantē appellat S. Paulus. Atq̃ui S. Paulus saltem nomine Lucae eū appellat. Accedit alterū, quod ille Lucius dicitur Cyrenensis, Lucas vero evangelista vocatur Antiochenus.

Pursū Lucius dicitur propheta ē doctor, atq̃ui Eusebius sec. veteres scriptores ē S. Hieron. sec. eodē veteres scriptores omnes S. Lucas qualitates ac prerogativas diligenter percrepant atq̃ enumerant neq̃ tamē dicunt fuisse eū prophetā.

Quarto id ipsū colligitur ex alio dyplasi indici interno critico et externo. S. Lucas ubiq̃ ta in evangelio quā in Actis constantē premit nomen suū ē semet significat tantū nomine plurali cū aliis; suū vero nomē nūquā diserte exhibet neq̃ videtur probabile hic eū q̃ alias nō fecit, facere voluisse. Crenit probabiliter conjectura nostra ob singulorū ordinē nominū, nō. enī ob modestiā suā se. Saulo anteposuisse. Quū igitur modestia scriptoris maxime cū modestia cognita Lucae nō componatur, argumentū ē interno ē externo conficitur nostrū Lucam nō esse eundē cū Lucio, cuius mentionē faciunt Actus Apostolorū.

Id ipsū efficitur quoad alterū locū in ep. ad Rom. XVI. 21. Salutat vos Timotheus, adiutor me. ē Lucius ē Jason ē Sosipater, cognationei.

Luci^{us} hic ^{nō} ē Lucas evangelista. Quod patet

1° ex differentia nominis ē rationi allatae hoc
 oritur accidit: nemo facile crediderit, una eun-
 demq; scriptorē una eandemq; personā modo voluisse
 nominare Lucā modo Luciū. Quā igitur Paul^{us}
 semel evangelistam nominaverit Lucā, nemo
 dixerit eundē quī scriberet ad Romanos, voluisse
 nominari Luciū.

2° confirmatur Descriptione Luci: quae nō qua-
 drat in Lucā. Neq. convenit Lucā i. q. Tarsus
 de Lucio neq. q. affirmatur. Tarsus, imo ne-
 gatur, eū fuisse Pauli adiutorē. Timothe^{us} dicitur
 adiutor, sequentes dicuntur cognati. Atqui Paul^{us}
 dicitur Lucā evangelistā vocat aut adiutorē, ne-
 ratio ergo hui^{us} proprietatis nō quadrat in
 Lucā. Neq. quadrat in eū q. affirmatur de
 Lucio. Dicitur enī Tarsus ē Sosipat^{ris} Pauli
 cognat^{us}. Atqui Lucas nō fuit Pauli cognat^{us}, ex
 q. descriptio, quae fit Luci nō ē quae conve-
 nire possit Lucā evangelistae.

Procorump^{us} difficultate, quasi vox „co-
 gnati“ referenda esset tanto ad Tarsū ē Sosi-
 patrū, nō autē ad Luciū. Id videtur negandum.
 spectato toto ordine personarū descriptarū, quarū
 salutationes commendat Paul^{us} Romanis. Vide-
 licet in toto capitis decursu ne unū quidē salu-
 tandū dicit, quē nō descripserit particulari qua-
 da nota. Sin. vox „cognati“ referatur tanto
 ad Tarsū ē Sosipatrū, Luci^{us} erit unū, qui
 nō describatur. Ut ergo Lucio pariter detur sua
 distinctio, comprehendendū ē cū Tarsū ē Sosi-
 patrū ē cognat^{us} Pauli. Ergo retinendū videtur
 Luciū esse cognatū, is autē nō fuit Lucas, ergo
 nō sunt una persona.

Tertia ratio petitur ex eo quod quā Paul^{us}
 scriberet hanc epistolā ad Rom. Lucas apud Pau-
 lū nō erat — Cf. F. Fabrici^{us} l. c. p. 64 n. 8

Lucā porro apud Paulū nō fuisse, quā scriberet
 ad Rom. triplici argumento conficitur.

1^a ē grammaticū : quando Lucas cū Paulo ē, res so-
let numero plurali enarrare, nos "quando vero abē
attribat de Paulo 3 sing. v. 3 plu. si plures erant,
de quibz sermo fit - atqz inde a c. XVII. 19 Act. usqz
ad c. 20 Lucas enarrat res quae Paulo contigerunt,
attribens modo 3 sing. modo 3 plur.; intervallū ergo
temporis, quod praeterlapsū ē a c. XVII. 19 usqz ad
XX Lucas cū Paulo nō erat; porro eodē tempo-
ris intervallo scripsit Paulus epistola suā ad Rom.
ta cū eā scripsit (Rom. XV) quā in eo esset, ut
ex Achaia proficisceretur Hierosolyma, ubi fuit
inveneratqz

2^a ē reale : quando Lucas cū Paulo est, descrip-
tiones ejz pleniores esse solent, adpunctaqz omnia
accuratqz exhiberi, quod semper fieri solet ab
illis qui de visu testes sūt; qui cū singula vider-
ūt, accuratqz narrat. Santer Lucas quando de-
scribit ea, quoz testis ocularis extiterat, quando
erat cū Paulo, omnia, quae obtingebant, per minuta
refert. Atqz expositibz illis omnia generatim narrat.
plenitudo vero singulorqz accurata indicatio dē.
Hoc igitur argumento critico interno petito ea
quia narrandi scribendqz ratione lucis claris ef-
ficatur, tū temporis dūc nō fuisse cū Paulo

3^a personale : Inter personas quas Lucas commu-
nerat in Act. XX, 4 socios comitesqz Pauli in pro-
ficisceretur ex Achaia. Sopater, Trophimus, etc.
Lucas nō comparet, ex Achaia vero refer-
turo scripsit Paulus suā ad Rom. ergo Lucas de
quo mentio fit in eadē epistola Lucas nō ē.

2. De gestis Lucae

Fuit Lucas evangelista idē qui scripsit Act.
Apostolorum catibz princeps N. T. historiogra-
phus. Pauli discipulus, in laboribz socius ē adiutor
atqz ejzde per plures annos fere perpetuus in itin-
eribz comes

Immo constat praesenti a. cū cū interno, ^{externo}
praetermittit.

ante concilium Hieros.

Constat ante non multo post concilium Laodiceum fuisse in Paulo; atque Concil. celebratum ē a. 48 (Patristiq. de evangelis L. III, Hist. 57 no. 10) ergo circa initia a. 48 v. salte non multo post a. 48 inceptum Lucas in Paulo fuit. Constat enim ex Actis XV, 20. post concilium Hieros. cum aliis Pauli quoque dimissam Antiochia descendisse. Ita v. 26: post aliquot ante dies discessit ad Barnabam Paulus; ergo non multo post quam rediit Antiochia, profectus ē visitaturus fideles quos prius convenerat - XV, 41. Quae omnia non multo post Concil. Hier. tempore contigerunt.

Enarrat Timotheus c. XVI Lucas Paulum venisse Lystra invenisse ibi Timotheum, commendasse eum in eorum curam, continuasse iter per Iconiam, communiacantes ecclesiis Concil. Hieros. Decreta. Deum ceteros commemorante viam Macedoniae visione ita pergit

v. 10 ut ante viam vidit, statim querimus profectus in Macedonia. Hic prima vice Lucas numero plures loquitur, aperte indicans, se. more suo, adsequi se Paulo socium in itinere. hoc vero non multo post Concil. Hieros. celebratum contigit, videlicet circa a. 48 init. Inde usque ad mortem eius Lucas in Paulo remansit, unde fere perpetuum socius fuit optimo viatorum. Adhibetur fere, quod Lucas in Paulo non fuit iter faciente per Graeciam, videtur in Macedonia remansisse Philippis, cum Paulo continuaret iter suum per Asiam. Quam viam Lucas absente nonnulli quingentis annis expleri putant, sed semper praesens aderat.

3. De patria Lucae et natione.

Patria fuisse Antiochenus dicitur, non vero ea circumscissione (Patristiq. de evang. L. I, c. 3. qu. 1. n. 3. Antiochenus fuisse constat argumento externo, videlicet testimonio Eusebii et Hieronymi; non vero fuisse ex circumscissione, demonstratur duplici argumento interno, tum indirecto tum directo.

Invenitur ē mediata ex Act. petrus I. 18 pp. ubi auctori
Petrus sermone referens, haec inquit: ē hic quidē Judas
possebit agere de mercede iniquitatis etc ita ut
appellaretur ager ille lingua eor. Kaeeldama h.e.
ager sanguinis. -- Quae verba nō Petrus dixisse
sed commentatore adiecit, facile ex adiunctis patet.
Petrus enī sermone illū hieus. ad apostolos primosq.
fideles habuit immediate pō ea quae contigerant
omnī Iudā. Alqui omnia quae c. 18. 19 habentur
in huius sermonis adiuncta minime quadrant.
1° Petrus loquens vni Iudaeis opus nō habuit in-
terpretari vore Kaeeldama.

2° neq. opus erat narrare adiuncta quae omnibus
adstantibus optime nota erant;
3° narratur haec tanquā res quae multis prius
contigerant
quae tria adiuncta nullo modo convenire possunt
in personā, in sermone, in tempore quo loquitur ē
Petrus. Quā igitur auctor aperte significet re
nō ene lingua hebr. videtur omnino nō Iudaeis
fuisse. Quae conjectura certa redditur
testimonio dicit. c. erte Pauli ad Coloss. IV. 10 ap.
vrbentis: Salutat vos Anstarch... ē Marq... ē
Tersq... qui sunt ex circummissione; hi. soli sunt ad-
iutores mei in regno Dei, qui mihi fuerunt solatio.
Salutat vos Epaphras, qui ex vobis ē... salutat vos
Lucas, medicus vester.

Duplex in verbis his momentū habetur; alterū di-
stinctione affirmante: qui sunt ex circummissione...
alterū distinctione ^{excludente} affirmante: hi. soli sunt adiutores.
Prima videlicet pronominis. Distinguit Paulus, An-
starch ē Marq ē Tersi a reliquis, ergo reliqui
nō erant ex circummissione. Atque inter ceteros
habetur v. 14 Lucas, ergo nō erant ex circummissione.

4° nomen Lucas quoq. adiutor fuit Pauli in mis-
sione apost. ut aperte sonat at Thim. 24. Marq
Anstarch, itemq. ē Lucas, adiutores mei. Quomodo
ergo his illis solos adiutores vocat. Respondetur sup-
plenda esse: ex circummissione.

Scrupit autem Roma hanc epistolam. Quia in re omnino
vertenda, quod si dicitur ex. gr. Lucas est meum solus (ad
Tim. II. 11, non potest inde inferri: ergo Petrus non fuit
in eo, ergo solus fuit. Nam in contextu loquitur
tantum de suis consuetis comitibus ex Asia, de
illis non loquitur, Lucam esse solum secum. Minime vero
inde concludi, fuisse neminem praeterquam cum Paulo.
Quamvis enim videtur epistolam istam scripsisse
ante mortem appropinquante, non tamen propin-
quissimam; expectabat enim Timotheum et in-
tendebat Maronem. Fieri igitur potuit, ut Petrus
non adhuc advenisset in carcerem Mamertino, ubi detine-
bantur captivi ante ipsam imminens suppli-
cium. Immo Paulus probabiliter adhuc commissus
erat custodice militis. Tardum est Petrum redire
erat inveneratque, quod non est improbabile, fieri
potuit, ut omnino tam temporis praesens non esset,
quippe qui diutius in mare peragraret.

Falluntur omnes qui Lucam fuisse Pauli cognatum
secundum carnem volunt. Cf. Irenaeum l. c. n. 7.
Illustratur autem argumentum hoc interno in eadem.
Internam petunt ea ep. ad Rom. XVIII. 21: Salutat
vos Timotheus adiutor meus et Lucius et Iaso et So-
sypater, cognati mei. Atque, ita arguunt, Lucius
i. e. gr. Lucas, ergo Lucas cognatus est Pauli.

Sed haec falsa sunt quia

1° Lucius non est Lucas

2° Lucius hic v. sec. Grosius est Lucius Cyren.
v. cum auctore Constitutum apostolorum haberi ille
Lucius praeter, qui factus est ep. Cenchreae, quem
Lucium, ep. Cenchreae id. auctor Constitutum ap. v.
distinguit a Luca (Cf. Patristicum l. c.)

Non est penitus improbabile huiusmodi ^{Lucii} salutationes man-
dasse Paulum, quem epistolam ad Rom. scriberet
in Achaia, ubi aderat Lucius, aberat Lucas.

Itaque, iterum obicitur est argumentum alterum eadem
quo ponunt ea opinione Origenis Lucium id est esse
quem Lucam esse Lucam fuisse cognatum Pauli. Opinio
enim Origenis infirma est spectata sententia omnium

De evangelio S. Joannis

Prima pars agit de autore IV evang. Determinari p^o 2° argumentis genere.

De externis sibi p^o in introductione gener. Remanet Quidam de argumentis internis. Petuntur ea ipso libro.

Hoc genus argumentorum pro evang. IV. autore complectitur 3 capita: 1° petuntur ex ipso evang. IV. collatis et reliquis evang. 2° petuntur ex eodem evang. collatis et epistolis Jo. apost. 3° ex argumentis oppositis quae valore carent

Prima argumenta constat 3° rationum respondentibus: 1° e^o excludens; 2° affirmans reale; 3° affirmans personale.

1. Argumenta excludens

Autorem IV evang. excludat e^o non dicitur, quod dicitur. Petuntur 3°; et qui in exclusionis d^o p^o ipso est Jo. apost. argo autorem IV evang. e^o Jo. apost. Petuntur singula inspecto evangelio.

Autorem IV evang. non est ipso manifestat c. XIX. 26-29. in vultu 3^oq^o matris et discipulis dante, quod dicitur. Petuntur sequuntur, quia non vultu contigebant discipuli. v. 35 e^o qui vidit, testimonium perhibuit, e^o verum e^o testimonium e^o

Ergo qui testimonium perhibuit de his, quae contigebant, e^o discipulus dilectus. De quo eo qui dicitur, cf. c. XIX. 24. Tunc e^o discipulus ille qui testimonium perhibuit de his e^o inquit hinc. Ergo non tanta tentatio, sed etiam script. v. 20. (Conversus) Petrus vidit discipulum. Jo. 19. qui e^o

Ergo e^o non e^o de persona discipuli.

Quia e^o discipulus ille: e^o Jo. apost. auctoritate P. Petuntur 3° argumentis illo externo

2.

Discipulus ille qui dicitur Petrus, non potuit e^o ene, nisi una ex his tribus: Petrus, Jac. Jo. non constat, hos tres Salvator, et probabile reliquit, ergo p^o in h^o tractu non videtur nota illa dilectio discipuli. Illis Salv. fecit testes veros prodigiorum. Marc. I. 29 ubi tres scilicet inquit solus in sanaret eorum Simonis. Mat. IX. 37 e^o Luc. VIII. 57 ubi hos tres tractu non inquit, in sanaret filios Taira.

Jo. fecit testes una. transfigurationis. Mat. XVII. 1 Marc. IX. 1 Luc. IX. 28. Hos tres fecit testes et in agonis propevent ultima vultu. Luc. XXII. 19

Testes manifestantur in auctoritate Jo. in Salvatore. De Jo. in Marc. IX. 37 e^o Luc. IX. 29. 54. respondens Jo. dicit: videtur quendam in nomine tuo apertis demonia e^o perhibentem illu. - 54. in vultu discipuli e^o, Jac. e^o Jo. dixerunt, vi

unde dicitur sunt Boanerges -

Habebant hi tres singularem familiaritatem e^o vultu grandis

confidentie in magistro manifestabant - Hen: XIII. 3 quae
erant sine sanitate orationis. App. To. XIII. 23, 25 Petrus in-
terrogat

2. To. XXI, 21

Petebant app. Mar. X. 35 volumus ut faceret, quae ante pe-
ting. Apparet inde habetudo amoris et familiaritatis.
Aversus quod hi tres veteris promissionis Mar. III. 17
XIII. 3 quando singulati enumerantur apostoli -
Mt. I. 15

Dicit aliquis apud Matth. e. Luc. praepositi Tirolo e. To.
Andreas - mentis fit fratris, e. Andreas erat frater Petri,
ne ergo repetitis

Alia ratione addit Hieronymus. in Synilegio. Apud Matth.
e. Mar. ubi unus habetur apostolus. non singulati enume-
rantur, sed unus e. unus. Videntur habuisse missivam, in
qua unus e. unus mittentibus; erat dispositio ordinis, quae
salvata. fuit, quae mittent eos per regiones.

Item Paul. Gal. II. 9 dicit se vidisse scriptum: Petrus
To. Jac. ubi tamen Jac. non e. frater To. sed frater Dom.
Ne non amplius erat in vivis;

Atque ea hi tres, qui nomine dilecti sunt venire possunt
nemo scriptum erant, nisi To: id est exclusione efficitur.
Non pro eo Jac. To. frater, is enim videtur erat - Act. XII. 2
ab Herode Agrippa - interfuit a. XII. 11 (13 pro Christi ascen-
sione) To. erant. To. non erat scriptum.

Neg. S. Petrus auctor e.; ab h. aut dilectus Iesu discipulus
venet distinguuntur constantes - To. XIII. 23 seq. XX. 2 - XXI. 7
XXI. 20. Reliquum ergo e., ut dicitur auctor esse To. App.
Ne ostenditur

2 Argumento affirmante reali.

Evangelisti alii narrant habitum singulare dilectionis inter
extreme inter Cito Salv. e. S. To. App. aliqui auctor IV evang.
dilectus discipulus ut venet vocat, manifestant singula e. argu-
menta singulare dilectionis Cito ergo se e. videtur sine di-
lectionis erga Cito. - Testis singulare amoris Cito in
To. habentur XIII. 23. XIX. 26, habentur utriusque argumenta
dilectionis To. erga Testis: XVIII. 15 sequebatur ante Testis Simon
Petrus e. alius discipulus

XIX. 26

XX. 2. seq. ubi currit sed sequens e. praecurrit

XXI. 7. ubi solus cognovit Dom. Salvatoris non, hoc vero amantem
e. - Talis habitus nec alios evangelistas excludit inter Testis e. To.
huius ergo discipulus e. To.

Si alius esset discipulus huius dilectus, non e. e., quod alii evangelisti
hanc discipulum non nominant e. de singulari To. dilectione lo-
quantur, de alio nunquam mentionem faciunt. Virgilius. Venerat
inter quos plura e. dilectus narrant de praesentibus dile-
ctionis Petri erga magistrum non e. praesentibus Iesu erga ipsum
De dilectione ante To. nihil dicit, legitur 3 pers. de quodam modo

...Hoc autem dicit, significans, quod morte glorificationem
erit deus: quare: doctores, pro tempore et per longum latet
in vobis Petrus glorificavit deum eo quo praedixerat. ^{1. Cor. 15. 20.}
Talis etiam est char. moralis, qualem tribuunt. ^{2. Cor. 13. 14.}
tunc mihi similes: - Filii enim, de deo apud: - habent. ^{1. Cor. 15. 20.}
fuisse dicitur. Hec etiam est caritas. e amoris scriptura
enit gravi reverentia, ita ut per eos non ingreditur coelestis
non sceleret, gestabatur - neque aliud quid dicens habebat
quod. Huiusmodi: fidei, diligenter amorem. - quia mandatum
domini est in eo impletur sufficit. -

Atque 4° evang. impletur est eorumque in eis caritatis:
in ipsa expectatione, quod gloriantur: dicitur, quod dicitur
petat. Tunc - huiusmodi perhibet frequentissimam usque nominis
Tunc a liti - ipse 1019 huiusmodi ubi nomen Tunc,
an d. e. char. moralis. Accedit quod nemo frequentis
usque est verbi: per dicitur, dicitur dicitur - huiusmodi ubi nomen fre.
quentis quod 3 alii evangelista - verbi dicitur in 3°
epistola huiusmodi, ubi nomen, quod huiusmodi Paulus in 14. epistola

Inducitur habetur in ipsa narratione 11° evang. 11.
auctor plene est reliquod liti. Don. ubi in illis videatur
caritatis. versari, quod inducit e amoris.

Nemo magis manifestat liti. Don. amorem liti, quod
et remotionem, quod refert, ipse namque dicitur in liti. ^{1. Cor. 13. 14.}
revelat aliam remotionem liti. exponit plene in liti.
liti et dicitur, non occurrunt mince, non illud vag
lenti mensurando, caritatis, caritatis, et caritatis dicitur
opentur caritati.

Unde inde arguitur de ingratitude hominum
erga tantum Salv. amore: 1. 10: nunc non receperunt.

Accedit aetas. Tradit. et caritatis in 1. 10
reprehendit fuisse vel quod. ^{1. Cor. 13. 14.}
reprehendit ergo non aliquid. ^{1. Cor. 13. 14.}
De quo postea.

Argumenta ex imperfectione evang:
in epistola, maxime 1^a

Est illud magis exploratum, quod pertinet ad quod
hinc autem ipse se nominat in 1^a epistola, de alio
enim nonnullis dicitur est ubi - de 1^a evangelio. ^{1. Cor. 13. 14.}
ante argumentum aliud eas videtur alium ^{1. Cor. 13. 14.}
male ^{1. Cor. 13. 14.}
1^a epistola. 1. 10. significat aliud scriptum
atque aliud praeter evangelium. non propter ^{1. Cor. 13. 14.}
10. in 1^a ep. aliud in 1^a ep. ^{1. Cor. 13. 14.}
vocat, ita demonstratur:

Dicit enim I. Io. tu edisti me ut non sompnem, de ea. quae in
his somptis inane perscrubentur, in quibus nō contrahatur. Cf.
c. II. 14 : simbo volui, infantes - syderia signum, videris kor-
ronia (fortes estis) ē verba Dei maneat in vobis et vestris
malignis : ē scilicet ē saluatio leg. Io. qui illud, quod
ē inuolutum, iā perquirat tanquā historiam factam.
Ravenn. v. 21 : hūc veniens

Pav. v. 21: ut nesciri volis quasi ignorantibus veritate
sed quasi scientibus est - *v. 26*. haec nesciri volis de his
qui seducunt vos (h.e. civis illa, in quibz vos seducunt)
v. 27: haec scitis volis, sed in gr: τὰς ἐξεδίδα - ut sciatis
quoniam vita habetis, qui creditis (= si tamen creditis) -
v. 28 et nescitis autem et non videtis.

Unul presupune q. contractul, dăit ab initio : q. un sing
mang noastre contractuamul, q. un dăit gesta o audi
uit fapta ; în lui contractuamul ventur. Atunci în equit. ha
uibil de rebq o fectur dăit, sed praecepta dat, dăptura,
Unul presupune, q. rezultat ex fectis. -
Significatur dăit.

Symptoma igitur simplex, q. nullatenus con-
venit in epistolis. Sed in evang. talia continentur ap-
pense, ergo argum. exclud. efficitur, a L. L. Ap.
Dixit

2^a inq^{ue} affirm. idq^{ue} reale. Instituta collatione
inter epistolam evang. Jo. facile connotetur eade
dogmata inculcari & precepta ista; utroq^{ue} de equi-
tate vult evang. nosc^{ere} eundemq^{ue} ene finē. Ap^{osto}l^{us} quist.
ē ē S. Jo. h^{ic} enq^{ue} modo affirm. spectatis reb^{us}
colligitur S. Jo. convenire.

3° rationis momenti, formale. In utroq. momento
ecceō tantumta recurrit, eadē vocabula eadēq. ē
similes dictiones. 5° plane idē stylus, ē idē character,
eadē indoles, ita ut possit huius 3° momenti addi 4to
q. ē personale, eadē nectas, idē plane organum
splendet in evang. q. emittit in epist. Ergo. ratio-
nis momenti form. itaq. personale auctore evang.
signat L. 10. Apr.

Plakis a expide utroque: q. fruct. ab initio o. q. v.
 et de q. s. περὶ τοῦ λόγου τῆς ζωῆς -- ἡν ζωὴν
 ἡν αἰώνιον ἡν ἡν πρὸς τὸν πατέρα --
 cf. init. evang: ὁ λόγος ἡν ὁ λόγος ... πρὸς τὸν πατέρα.
 ὁ αἰὼν ζωῆς ἡν ... redolent eundem amorem
 Verum ὁ q. dicit apud Patr. lat. IV, c. 4 in forma
 amator: quid ergo min. ut Io. 1. c. 14. ὁ ἡν ἡν ἡν
 in apostolicis profertur, dicens de sancto q. v.

adversarius

Neg. in magis proliis haberi possunt argumenta. ^{adversarius} ^{fortuna}
Primum tria rationum momenta:
Primum ad singula evangelia, haec: vel generalis responsio,
quae petitur ex directoris praedictio - dicitur hanc et eorum.
externa, et illud primum est ratio sit. Nihil tamen est invaluabile
est eorum inter. Atque argumenta externa. sunt omnino rata
et explorata, ergo conclusiones deprehensae ex internis indicibus
non possunt in valore haberi. Nunc singula:
1° reale: materia IVⁱ evang. est plane alia a materia 3° prius
evang. ergo requirit IV° ev. uno generari. Si vis directa est
immediata argum. spectetur, inest in eo utitur logici. Qui
materia petita requiritur, IV° ev. non uno authenticum est.
argum. ad rem haec. eo est fortis, q. haec estis aliquid
plenebat, ^{apostolus} ~~apostolus~~ in modo petitis error, verum alio est error
Potest res. quoniam utrumque apostolorum instructio est
in dogm. est priores convergere.
Alia est materia, dimittit alia, sed non opposita. Atque ut
argumenta aliquid probent, debent probare, eorum appo-
sita materia, aliquid petita alia, ut sit contraria, ut sit remota.
Plane alia non est petita subie: q. i. est in IV° evangelio -
linea 3° alia dicitur materia pro quaestione specialis dicitur
factare liti. Atque ex h. nullatenus resp. IV° evang.
in eo To. auctore, sed III priores evagatas non comp-
rime omnia, sed propter facta est dicitur relata a 3°
priusque evangelio Salvatore alia est dicitur est petita.
Quare auctor IV° evang. haec non potest est auctor
a. apostolus, non debet, To: vero auctoritas est eummit
Salvatore multa propter ea quae narrat, est facta est dicitur
2° argum. pers: To, uti dicitur narrat Act. erat. thie-
ratq. n. q. homines erant sine litteris "De Petro est To. -
aliqui quondam scriptore nuperat est materia est lingua IV°
evang. Sed. more schola respondens: conveniens non potuit
in sensu composito. Tr. in sensu diviso N. - non potuit
convenire, quoniam non potuit instructus a liti est Sp. S. Tr.
Qui scilicet, non ambulat in sensu comp. verum est, in sensu diviso
factum, ut patet ex logica. -
Quod forma linguae respondens rei illius, qui argumt
R. To. lingua barbarica, a qua alit petitis elegantia
gracitatis. Verum est eorum gracitate S. To. quondam ut qui-
libet intelligat, homine non fuisse proavis litteris, debet.
et est aut orientales - talis est lingua, qua potuit
dicere, postquam magis apostolus in parte transiit
inter grecos. Compositus est est Ephezi, ab a. 50 imp.
102°, tamen est mortuus dicitur. - pro morte Petri est Pauli
Ephezi se conflat.
3° argum. forma est apud posteriores maxime: in IV° evang.
habentur plures schola alia: atq. ideo videtur fuisse
diversas quida schola alia: qui fortiter usq. est quidam
modi P. To: - schola semper in medio adducuntur.
S. pro: 1° est ne stylus IV° ev. stylus schola alia: -
et tunc, huius schola est illud nemo dicitur.

2° sunt multae phrasae, quae alexandrinae scholae
convenire videntur? Atqui unum habent vocabulum cor
νοτον, q. frequentis omnino signum Alex. Atqui ex uno
altero ve vocabulo nihil argui potest - multo minus si ambobus
utitur eo vocabulo plane aliud sensus e signif. res
omnes begalini perhibent ad scholam cathol. -

De
So
J.
10
20
30
40
50
60
70
80
90
100
110
120
130
140
150
160
170
180
190
200
210
220
230
240
250
260
270
280
290
300
310
320
330
340
350
360
370
380
390
400
410
420
430
440
450
460
470
480
490
500
510
520
530
540
550
560
570
580
590
600
610
620
630
640
650
660
670
680
690
700
710
720
730
740
750
760
770
780
790
800
810
820
830
840
850
860
870
880
890
900
910
920
930
940
950
960
970
980
990
1000

ut non probationibus petitis ad hoc: intelligitur finē
eius fuisse assertionē, ἵνα ἴπ. κορ - voluisse aliquid docere.
Ubi: ante statim ad hoc: in formula expressa: ut
implectur - ē ubi talis formula.

Talis formula usq. ē. To. qui anserit voluit Tardis, hē
eae thes. i. - S. hen. senel. usq. ē, L. nungia.

S. dei: habet ea, narrando verba Salvi: ē hoc nunc mudo
quater ea attinet - L. To. attinet quater ea formula
nomine propriis XII, 38 ut verba Isaac implectur -
XII, 24 ut Symphora implectur dicens - ib. 28: omnia
Terq. quia omnia videretur mut. - ē 26. factum
ut ...

Atqui hoc ē ratio argumentandi ἵνα ἴπ. κορ, as-
sertione - -

Ubi: S. To. p. S. Matth. - frequentib. reliquis - S. ar.
S. ut demonstrat rem i. q. daret ē vult.

fine
 Duce.
 : ut

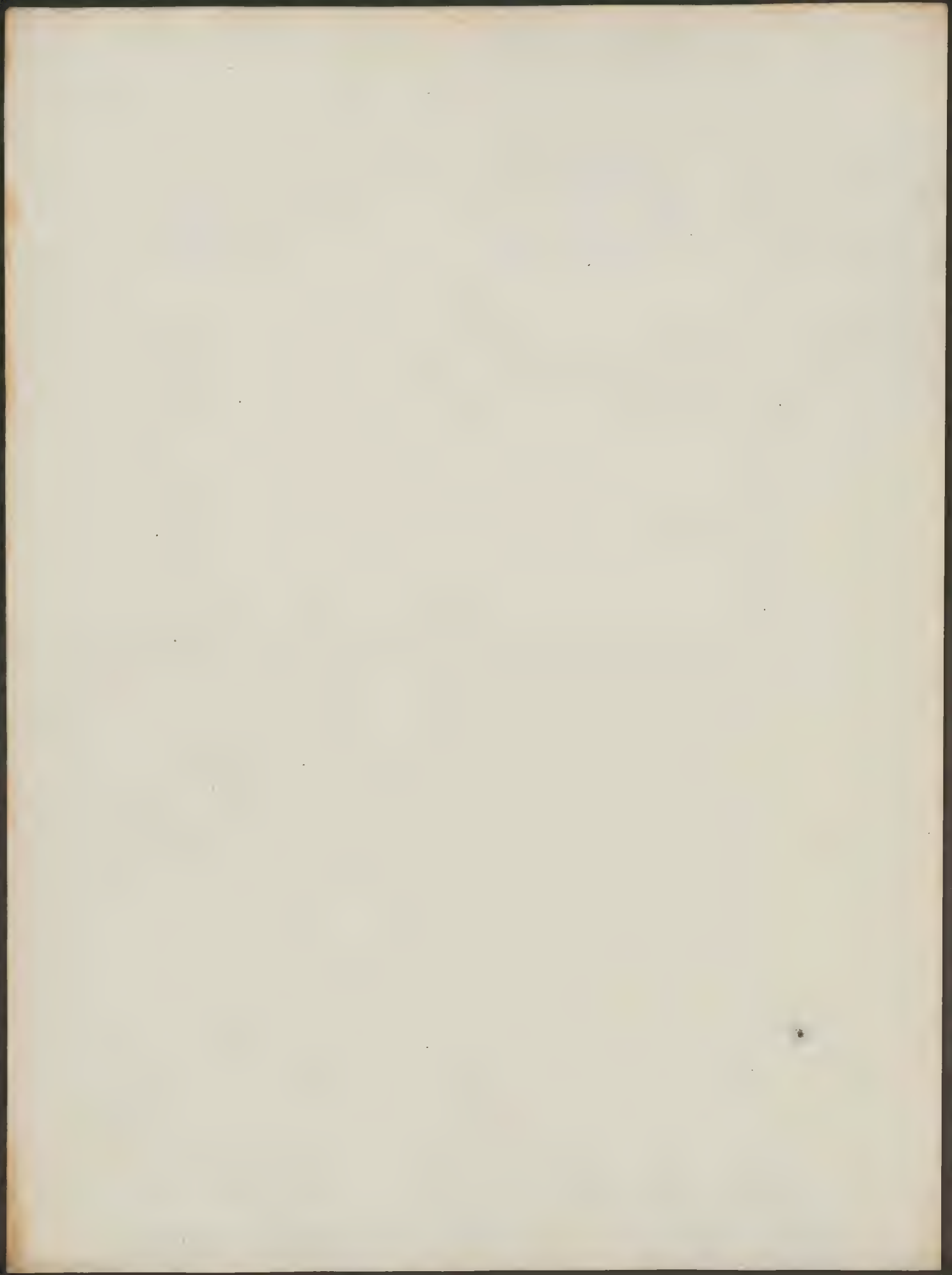
is, lib.

is, lib.
 ut
 ut

is, lib.
 ut

is, lib.

is, lib.

[Faint, illegible handwritten text visible along the right edge of the page, possibly from the adjacent page.]

e causa honoris e salute e iustitia totiq. posteritatis
 Adami. Po Deo e sub Deo maior sanctitatis conspi
 aut obtineri a creatura negat. Haec sententia e in
 crenda verbi ex sententia biberis unde colligitur haec
 1) hanc sententia verbi angelus salutacionis debet
 debere ea ratione theol. interpretat: 2) hanc senten
 tia verbi inesse debere non interpretationis ratione
 commune neq. alio sensu inesse posse - ut reverentia
 opponi non po fidei. Hoc porro demonstrandum e 1. 3.
 ratione philolog. efficiendo.

Ave Maria, gratia plena, benedicta tu in mulieribz
 Consideremus 1° haec verba universo, instituta collatione
 scripturae. Nam raro leguntur divini appellationes
 e verba divinitus dicta hominibz, at vero usque
 legitur salutatio aliqua, quae nomen sit saluta
 tionis angelicae. Sed salutatio divinitus dicta profecto
 non e tantum verbum aut veritate vana sonus, ergo
 inferri debet, Virg. inaudita salutacione dictante
 nemini inferri posse quod excellentia sua, praestit
 multos dei gratos, nemine gratiore; multos quide
 praestit praestitiorum, nemine neque omnibus
 praestitiorum. - Haec autem e q. 19. de salutacione
 angelica.

2° Inter rationes communes interpretat. e ratio quae
 praestitiorum existenda comparatio huius explicandi
 in aliis nominibus. nomen ita realis n. verbalis
 nunquam habetur in scriptura. testimonium quoniam compa
 ratio po, nisi Gen. III. 15 ubi, si non esset parallelismus
 verbalis, ratio e realis, non quidem compositionis, sed
 oppositionis. -

Verba Genes. haec sunt: in initio pon.

in his verbis editur: pollicetur Deo se esse exi.
 saluti mulieris diversa e alia ab Eva, quae aeq. ad Eva
 quae amittitur fuerat in serpente e ab eo erant de.
 cepta e in posteritate sua decepta in mala, quae
 igitur habitura sit immortalia sempiterna in serpen
 te e reparatura ruina sua illata.

No invenitur alibi in Scr. testimonium, quo divina
 promissio dicitur vere impleta, si reparatur testamen
 ta quare probelatus e omnis vangelica, salutacione
 evangelii impleri per evangelia, testimonium L. res
 p.

Invenitur autem in scriptura
 Gen. III. 15.

maliciose, quae alia ē diuina ut ab ira quaeq ab ira
malicia reparat. Sed conjectura haec improbatilis erudit
restat huiusmodi. si utrumq testimonium auctore confutatur.

In genere promittitur mulier, semper in ira diaboli,
proinde nunquam peccato obnoxia, semper in Deo con-
puncta - reparatur ruinae quae in aliis mulieribus
maledictio non sit concepta, semper ab eo immanis, semper
benedicta - atque hanc continentur resolutiones evang.
Hic enim haec gratia plena, in Deo conpuncta
i.e. domus huius, in mulieribus h. e. inter omnes mu-
lieres, quae descendunt ab ira, benedicta i.e. illae
sunt maledictae, culpa obnoxiae. Respondet ergo
penitus ejusmodi evang: promissioni divinae factae
in protuberantia.

3° Specie de singulari iuris

a) quae. Hic de iuris, ave, gratia plena -
ave, si diceret, si nihil habes contra me in luctu
e quodam, sed tunc ē avere ē salvere, tunc ē gratia
ē lachryma ē gratia plena - ut vis huius verbi per-
quiratur, 3. consideranda: 1° significatio verbi, q.
derivatur a substantivo per formationē in o u t.
2° quod significat participia perfectorum 3° quod
nō inest iis huius verbo, respectu ejus rationis.

1° Cf. Buttmann, gram § 104 sq. Haec verba
significant sperare e forma ejus fieri, induci, q.
indit. denotat - quodam, inaurare, obducere auro.

2° quodam, conuenire - ita quodam gratia obducere,
complevere, implere - Praepotere protestantes co-
munes capiunt valde: gratia plena, vellent,
ut H. q. significet gratiosa, Deo placente, ut
si esset quodam - reliqua vetusta versiones
eandē significationē pro se ferunt, immo praeterea
protestantium versiones. Valckenauer in h. loci omnia
melior ē vetis interpretatio, a quodam, quodam,
quodam, gratia aliquē cumulo, inde H. q. gratia
cumulata s. plena, q. multo plus dedit, quā si L.
significet quodam, quodam,
quae formosae sunt mulieris epitheta ap. poetas
quodam -

In conferentia Wiener, gram. V. T. de usu verbi: 4
§ 26 de passiv. invenietur hanc encl. signif. participii
pass. perf. s. sit act. s. pass. ut significat hō testis

3° Dicitur ita simpliciter, antonomastice, kas' ity, *квѣтъ*, nomeⁿ еѣ i *квѣтъ* *человѣкъ*, ita significat personā. q. d. *antonomastice* dicitur, i. dicitur de dēdicationē personar, singulariter.

Bingenensis: quamvis huiusmodi cognomen excellens
 in vobis istius non significatur, vel eo tamen nomi-
 ne tractetur q. ea vobis deo rogante hanc usurpa-
 tur ab angelo, loco vobis proprio. No enim istis
 gaudes Mariam Rex. X. Rex. Siquidem nomen
 appellat. ut nomen ego pro. in. qui tunc huius
 dicitur non habet, nisi ita excellit quodpote non chi-

Collegium, et ubi bene esse non habet, collegio
est gratia commenda, et prout ipse quere gratia
formam iustitiae. Sed dicitur de re. antonomasia
est adeo dicitur unguis, alio, amicus, tota quare
intra de quibus per

negativă, în acest caz marea funcție reală distribuită
uniforme este distribuită în funcție negativă uniformă
funcție densitate.

5. exclusivă e numai relativă: pe de o parte, asta în
 raport cu mijlocul e comprimate numerale, în cele
 două numere, în care primul este relativ
 altele antiteticul altor homologo - Pat. de
 interpret. - reg. 5 -

Aliter parallelos verborum aliter
homologos eorum. ut cum: Indine vel indultate,
enalogos ea per se sine qua invicem habent s. p. b. u.
et; antithesis ex oppositione. La vero parallel.
inter verba. La p. b. u. e. parallel. per hunc qua-
ritatem possit. Inter etia verbalis in.

ϵ quideⁿ antithetus ex prima muliere, homo logos
ex altera, ea promittitur. Primi exordit e gratia,
nulla ei enim, causa luctus est doloris. Atqui Virgo
est femina, non salubetur, aut gratia plene. E ho-
mologos ex altera muliere que v. 15 promittitur.
heer est quassime vi. eoy parallel. no laude de simili-
tudine, id est identitate.

ὁ Κρυός μετ' ὅν, (2) ἔμεινε ἰσχυρὸς.

Inspiraremus nostra harmonia est est. Considera
Delet 1° est vel habet in prima insinua 2° signif.
phras. 3° signif. phras. in
quo restat.

1° De nexu c. in l. fr. cō-^{tr}præcedenti inisso? { nexu
expositores, l. altera inisso? exploratio prioris

¶ nam Singulari loq, in quo magis splendeat vis
verborum est in quo magis appareat, ut huius a maioribus esse
dictum exaggeratum.

Ita colligamus ea, quae verbis continentur: respiciuntur
expositivus est finaliter - significat: illud cum quo deus esse dicitur,
non esse finem, sed ipsam partem esse numeri divini
et inpositum. Dicitur porro V. beatissima, Domina
est ergo Virgo per dignitatem, qui collata est numeri
est divinitas inposita. Huius autem es spectabat, ut B.
V. conveniret et pareret ei, quae ipse angelus dicit: matri,
qui vocatur filius Dei. Dignitas porro ipsa dicitur
S. porro O. V. ex carne sua convenire et parere debet
S. qui vocatur filius Dei, conveniebat, ut caro eius
para esset, ut esset anima para et corpore, et
esset despara, conveniebat, ut quodammodo hanc digni-
tatem eius sub deo maxima esset, pariter sanctitas eius
sub deo maxima esset.

Sequitur negativum, V. quoniam carne et quod virgo, quoniam
mente et quod carne nunquam fuisse maculata,
positivum vero colligitur cum pura semper fuisse
tota pura et tota semper sancta. Nec exaggerari non
possunt.

Benedicta tu in mulieribus: videlicet quia tu es virginitas
de hoc initio et anomadversum.

- 1° ad nexum est habitum inpositum
- 2° ad ut verborum respiciuntur ex sese.
- 3° ut collatum videlicet verborum spectatur ad usum loqu. Simpliciter.
- 4° ut respiciuntur comparate in proterevant. et in
eius contextu - Gen. III. 14 29.

Ad h. 1. nomen nexum autem est de quo dicitur quod
2° initio: est nexum conjunctionis huius et illius
est habitus parallelismi huiusmodi, homologi.
h. initio seu declaratur et exploratur alia forma
et alio schemate q. significat. 1° initio, quod huius
et illius, et indicatur quod consequens sit ad ea
conjunctionem huius et illius in deo, quae effertur 2° in
initio: Dominae huius.

Consequens est ut sit benedicta in mulieribus.

Ad 2. Significat. verbis huius

- a) videlicet quia, participium perfecti passivi atque edes significat.
duratio est continuatio eius q. verbum significat.
- b) conditio est statum, sors propemodum atque ratio. tu
est benedicta continuata = tua est benedictio, bene-
dictio tua est sors.
- c) sed h. dicitur simpliciter et infinitive, huius et illius
et adverbialiter, non: tu es Mar. benedicta
sed substituitur nomen proprium appellativum huiusmodi

propter. - dicitur quod dicitur dikkekw, digito indicat
in benedicta - dicitur relative in benedictis, inter
omnes reliquas mulieres, pro omni et sola
simpliciter - relatio oppositionis et distinctionis
inter. V. e. reliq. mulieres - haec omnes in Eva
et quae descendunt, maledicto obnoxiae, tunc ergo
benedicta =

- Signif. ergo ta praecise, ut 9^a parer ut cat. tenet
instrumente tota rationi -
- 1° negative: V. magna maledicto obnoxiae quod
inter reliq. feminae
 - 2° comparative: pro omni et
 - 3° exclusive: sola
 - 4° affirmative: tota, semper, ut nomen ejus ut
benedicta -

ad 3. analogiam opponitur in Sir. verbo: maledicere,
et q. katdeca - cf. L. VI. 28 benedictio maledicentibus
vobis - ad Rom. XII, 14, benedixit et vobis maledicere
et dicitur kar. my katdeca - Jac. III. 10 et
pro ore procedit benedictio et maledictio. -
Maledictio in Sir. e. effectus peccati e. poena
ejus dicitur, cf. ad Gal. III. 10 19. (idq. nos redemit de
maledictio legis, factus pro vobis maledictio -
2 Petri II. 14. ad Hebr. VI. 8. maledictio pro xmo (pro
terra) -

In Sir. peccato kar. et dicitur e. de quo Paul. v. 12 ad
Rom. per unum hominem peccato.
De quo S. Thom. I. 29, ecce agnus Dei, ecce qui tollit
peccata mundi - ergo

maledictio: maledictio simpliciter e. effectus illius
peccati kar. et dicitur, hinc subsunt in Eva omnes
mulieres et via naturalis descendentes, una V.
pro reliquis dicitur benedicta, e. ergo haec V.
immunis a peccato kar. et dicitur, a peccato ergo.

ad 4. Consider. h. in ista in Gen. III. 14. 15. Quae cum
peritione avarae unitate et ex procedit parallel.

- a) antithesis
- b) realis
- c) realis homologus

ad 5. oppositio per antithesis: maledicta et
benedicta tu, parallelia, verbalis sed an. dicitur - unde
et colligatur: 1° quod respondet maledictio erat effectus
poena peccati, hinc virgo dicitur benedicta, quia
non ergo benedictio e. effectus gratiae e. salutis
2° dicitur respondet maledictio quia instrumentum fuit
e. maledictio peccati e. munda, ergo contrarius V. B. benedictio

ditto, gata marmelada e medallitas gráficas de la-
da -

13. —

Answer

2° parallelum entothetiqz inqz realis, nec inter S. &
 ē B. V. ēva in tota posteritate sua maledictioni
 ē obnoxia, atqz V. p̄se omniqz malitibz benedictis
 ē ergo a comuni maledictione immūis esse.

Quia enim instrumentum est ipsa est transmutatio per se
iniciens est impellens in minam prout ad. ex quo
vult V. o benedicta ut ipse instrumentum alij causa inieci
gratia, attrahens ad se est attrahens Deum ipse ad se
venit

3° benedict^{us} parall. realis ônotogus, cu^m ^{albero} prima ma-
liere n. 15 (III) - qua ventura one dona praevident,
per qua reparantur e.g. prima praevident, vi
benedicantur nō maledicantur, atqui hoc est
Br. V. Id. Arch. Fabr. videtur ordinare ma. requi-
situm enph: cu^m dicent, benedicta tu ...

Haru eprezie. Multumdar și cântărilor salutare în
 S. Elisabetei, care V. cu reverență înțeleasă
 binecuvânta în în iubire și binecuvântă pentru
 venirea lui - De quo in viso dno consideranda
 veniant: 1^a quoad venia querita în n. adloc.
 2^a, comparate cu partocung. III. 15 -
 (P. 11)

Considerando, si verba in se et intellectus. Comprehensio
B. V. ex filio suo unigenito et unigenitus quoad
venerationem et benedictionem offertur eodem verbo et
phrasi - quodmodum planta ex fructu, radice
ex gemmae suo. - ex his flagellatur, ut V. dicitur
benedicta pro, in portione tamen sine naturae
benedicta similiter ac fructus ventris mi - haec
comprehensio. quoad benedictionem, expressa eodem
verbo et intentione signif. similitudine bene-
dictionis, immo fort. identitas, nisi obstatet
imposita diversitas in mag.

Pat. dignitati quæ nra est in ipsa maternitate,
respondet quodet propositio gratia et benedictio,
atq. reg. V. semper esse dicenda benedicta et ringen-
tante et nunc benedicta, quæ benedictione int.
fuit ego major ut nra.

lured?

2^i comparatio in Genes. duplex parallel:

a) antithese, sätze entgegenges. bes. d. them.

forma dictionis, dicitur enim Verb. caro facta plenam
gratiam, simpliciter, hanc igitur exprobat - Atque ita dicitur
pater B. V. in salutatione angelica - e ergo quod
similitudo phrasidis, easumque e similitudine scientie.
Prout e similitudo ex eo q. V. apud L. praedictum
mater augenti, ^{at mater} in eo similitudine grande profere
debebat.

Datur similitudo in contextu, ubi V. coniungitur
in fitio suo in ordine benedictionis, gratia - ex qua
coniunctione easumque proportio quada e ratio simili-
tudinis -

Accedit exceptio gratia e po en prodestantia:
contra ultimum inisum: h. inisum habere significationem
appreciativam (v. deprecativam) e pronomen BV accipien-
da one vocative, ac manifestet: tu! sis benedictus!
Id confirmat 2° parall: alteru ex Ruth III. 10 que
pater dicitur iudith. pater BV, ita dicitur ad ea e
alteru lora petet ex Act. II. 28 ubi dicitur Domine,
Disposita, BV, o Isos, - eade ratione accipi BV in
salutatione angel. Sint valide misera -

Argumentum interm. e extern. efficitur propter
ene que grat. opponit

1° no ene deprecativa formula ita aq. vocative
externis argum. patet Non pugnat

- a) in omniq. voluntati DD. PP. e sequensq. con-
tentione
- b) in vers. omniq. voluntati omniq., in primis Vuly.
- c) in gramatice - gram. eni dicitur phrasid de-
fectivas expleri per verb. substant. in indirat.
no vero in conj. vel optat. dicitur ap. posticipia
passiva perf. quoniam modum habet inter itq. sup-
plen pariter, ene in indirat, no in conj. v. opt.
e addant i. supplen da tu vltu manifeste ap-
paret, in additur proa - pers. ita ut no visint
qui dicunt, his proa. expleri defectu verbi
ene in indir.
- d) in syntaxi e structura phrasidis - haec e, ut
patet pertineat ad omnia inia, quoniam modum:
dicitur ave gratia plena ita, ave benedicta
eti. Atque si haec affert etia h. inisum: sub-
pater BV, no po ene phrasid appreciativa,
neq. supplen BV
- e) in sexu e habita phrasidis e inisus paralle.
limo - atq. adeo ultimu inisum dicit 2° effectus
prior inisus, no po ergo per appreciatione
benedictio argum. -

[Faint handwritten notes, possibly bleed-through from the reverse side.]

ē maledictionis, a qua pendet veluti a causa salubris
 in tota genē humanā. Per benedictionis v. n. q.
 hūc opponitur in Genes. III per maledictionis, a qua
 pendet tanq̃ a causa miserie tota genē hum.

Prima autē e prima mulier maledicta per ē causa
 maledictionis, altera per causa benedictionis.
 Prima per eadit a gratia, peccato intrinsecū ē
 factū ē causa universal. benedictionis ē munda, 2^a
 ergo per unquam a gratia eadit neq̃ eadit
 potuit, unq̃ peccato obnoxia ē salubritas
 unversalis

1) homologia ē identitas inter mulieres ē reman
 ept q. futurū praedictū dōm in Genes. ē inter
 benedicta ē fructu ventris ej̃. In Genes. app
 nitur mulier altera in semine suo deponit in
 semine ej̃, ē praedictor mulierē alterā in
 semine suo fore causa reparationis, vitoriae
 e fructu de diabolo, peccato e de peccato
 repellis - atq̃ hoc per ē B. V. ē benedicta fructu
 ventris ej̃. Hoc ergo per ē causa reparationis
 vitoriae de diabolo, de peccato, de morte -
 ergo V. unquam vitte de diabolo sed vitte, unq̃
 peccato obnoxia atq̃ adeo in oca poenae in-
 fertur propter peccatū. Potting ergo ea q̃ quae
 dīng de ultimo moio

- 1° V. dicitur absolute benedicta ē semper e singu-
 lantē ē tota
- 2° vegetivae: V. unq̃ fuit maledictioni obnoxia,
 neq̃ lali vng.
- 3° exclusive: V. sola benedicta ē sola semper ē
 singulariter ē tota
- 4° comparate: pra omibz ē causa ē vng
 a qua impendit benedictio omis, gratia e vng
- 5° Prā ita insira salutationis angel: ita se
 habent inter se ut, prima ^{namq̃} offeratur causa
 formalis, 2° causa efficiens 3° fructu utriq̃
 cause praecedentis, quā altera excluditur per
 eadit, repellitur a V. q̃ sanctitati formaliter
 obest, tū vna maxima exaltatū induit atq̃
 vna lala -

1. *Similia sunt novellae*
Thoma prout ex p. illi. in Act. 14, 8 ubi S. Stephanus dicitur
plenus gratiae - atque inveniunt, nemo dixerit, nisi plenus
d. Steph. prout dicitur esse, quae daturus de D. V. esse prout
dicitur a - pro tanto enim ess. illa: in rebus
autem dicitur gratia in habere et intelligere moribus. in
eiusque more - tu videretur tota differentia. Sed, videtur
quod ut prout dicitur. videretur. per locutiones intelligens
ad eos res dicitur magis, quia ut videtur habuit vna de
intentiones. Idcirco tunc unde est, dicitur

1° parallel. qui pretenditur deficit a parali. videretur
requis. plenus est parali. verbal. requis. perfectus. Vnde est.
nisi quoad extensionem omnium phrasium - requis. perfectus
quoad partem illius. inveniunt, immo est maxime imperfectus
est incompletus. Vnde habere plenitudinem parallel.
verbalis obvia est. Quoad extensionem omnium phra-
sim deficit evidenter, quoad prout videretur existit
est maxime imperfectus: Unde L. are gratia plena
est Act. 14: plenus gratia - Vnde dicitur articulo emittit
in textu orig. *καρτερων*

est similitudo quaedam inter voces, sed dissimilitudo
inter phrasas - atque huiusmodi in imitantes
phrasas - sed phrasis ap. L. est are gratia plena
in Act. 14: plenus gratia favebat - ex phrasibus
imite videretur constituitur parallel. non ex
vocabulary - est ergo imperfect. parali. verbalis -
2° deficit a parali. reali dicitur quoad totam phrasin
sententiam quam quoad partem - quoad totam, mani-
festissimum est, sed dicitur quoad sententiam magis inveniunt,
alia enim ut sententiae prout ex verbis prout
καρτερων, alia ut ex verbis

3° deficit a forma dictionis, quae ap. Angel. est. aut.
omnino, ut sit ap. modum in Act. Deficit ab
ipsa ratione contextus. In Act. enim plenus gratia
est virtute dicitur Steph. in ordine ad sacrum dicitur
non ministerium, V. B. contra salutatoris gratia
plena, ut quae sit Domini ut quae sit benedictio
inter mulieres, ut quae futura sit mater Domini. Ergo
deficit parali. plene spectante ratione contextus
multo magis spectante imitatione Script.

Si quis parali. inter, in inveniunt. salutatoris ang.
est phras. simile admittit. prout, est ^{perfecto} I. 14, 17.
quod facit res adyduas, in de dicitur - data tamen
sua proportionem - datur vna quidam parali. ex

Preterea conceptis originali, vastat oratione gratie
sanctif. nullatenus contrahitur charismata infusae auct.
Tamen vero habitus supernaturales, imo gratiae astrales,
ex se non substantiis essentibus, fieri ergo plane potuit
ut V. quavis exornata ejusmodi prerogativis, quod illud
esset e multis magis quam esset ad quid spectaret
gratia illa. -

V. 30. & ait angelus ei, ne timeas Chanā, invenisti enim
gratiam apud Deū. -

de si dixisset: non in falsis auctoribus, vera sunt, quae
dixi, invenisti gratias quas maxime enumerat V. 31
in quo veluti in domo continetur tota ergo. -

Complementum propheticae Isaiae VI, 14. -

Erant mox ap. Hebr. ut in domo nomen daret filiis, ita
Eva, fructus Leth, Rebecca, Elisabeth, generatio omnis
Nunc etiam arch: dicit: semen nominabitur Iesū.

De nomine Iesū, quia salvum faceret populum a
peccatis suis - de etymol. disputatur, ser. alios
a Ieschnah, ^{salvo} ser. alios a Iehoshuah, ^{salvo} Iosue.

Prima derivatio invenit in auctoribus N. T. quae habet
Iesū; in interpretat. latinis ē interpretatio spiciat.

altera derivatio: Iehova - Iehoshuah, Dominus
Salvator, ea sese magis se ostendat ob praesentia
tione significatione propriam, accedit ad variationem
dividit componenda: Ieshu revocatur ad Iehoshuah,
nomen ē contractum sed ea sese idē. -

cf. quae dicit princeps apoc. de nomine h. Act. 18.

Bellarm. in hanc sententiam propendit - hys ad grai
hebr. ē in jer. 34 - Annusverfatus

1° certe videtur Salvat. vocari dicitur Ieshu Iehoshuah,
h. tamen nomen idē esse q. Iehoshuah.

Effertur ratiocinatio multitudine per 1^{am} sententiam
aut. N. T. habent nomen Iesū, atque certe nomen
promodo appellandū erit eoz magister.

Tamen q. 2° loco posita, idē nomen ē ap. Hebr.

Iehoshuah - q. ex iudic. testibz effertur ē confirmat.
usu hebr. - testes sunt auctores ser. ē interpretas

a) aut. ser. N. T. Nam atq. eadē ē persona
filius Ioseph, pontif. max. ē tamen hanc eadē
personam vocatur nomen Ieschnah nomen Iehoshuah
vocat Iehoshuah - Iosue. dicit. 9 c. 5 - a prophetis
Agg. ē Iosue - sed historici: Iosue ē Nehem.
vocat Iehoshuah - mag. idē ē.

Unde conjectura ubi hoc venit: vetustiores aut
prophetae - recentiores historici - videtur ergo ser.
nomen eademq. corruptum in Ieschnah, ubi in aliis
ex lingua fieri assuet.

6) Anst. vero N. T. nō modo Salvat. nostra, verū etiam p̄tis
Nun dicit Teshuah - Act. VII, 45 (quā tamen Teshuah
vulgo dicitur) - Paul. ad Hebr. c. 4, 8 -

1) Interpret. V. T. 4XX videntur Teshuah nō min⁹
ac Teshuah vertuntur p̄ Jesu -

2) latius interpret. q. magis min⁹, foliū Josedeeli, p̄nt.
max. ubi legitur Teshuah dicit Test, ē ubi legitur
Teshuah, nō vera dicit. Josue - sic ut p̄p̄mō
delectaret aut idem ene nōmē in una eadē ang
persona - P̄baeret id ē analogia nōmīnū Hebr

et quā plūs similes sunt corrupta, Abalon ea Abi-
shalon, Mispat ea Misparet, Tosadak ea
Teshotzadak, Barjona in N. T. ex Bar-jeho-
hanna

v. 22-24. Desinit aut. persona inq. nomen dixerat V.
hūc erit magis ē filius Altrifini vocabitur

magis hūc s̄g. q. n. i. e. nūm - filius Altrifini est
ex thyo Dav. ē regni ej⁹ nō erit finis - hūc declarat
p̄nt. p̄tis nō implere nationis proph. ē p̄ntē
Is. Nathan, p̄nt. Dav. atq. Mich. - hūc
hūc confert in Is. ix. 6, 1 Paral. XVII, 13, ps. 88, 36
Dav. VII, 19 Mich. IV, 7 intelligit hūc contineri nōmē
eorū vāriatōrū s̄g. i. d. e. expressa ve s̄g. q. p̄nt.
p̄nt. s̄g. V. intelligit verba Gal. in se e. in remine
nō adimpleri ad q. p̄nt. erat in p̄nt. hūc dicit
v. 34. p̄nt.

Nō dubitat de se p̄nt. Zach. nō dubitat de possibi-
litate nōdī, nō ē conditione posita illud nō admittere
nō ē explatōr conditō illud nō ē - s̄nt. nō ē
relatō nō p̄nt. p̄nt. p̄nt.

v. 35. Respondens angel⁹ dixit ei: Sp. S. Domini et supra
te ē virt⁹ Altrifini obumbrabit tibi idē ē natu
ex te s̄nt. vocabitur filius Dei. -

Triplex eplenda ē nūm: entia, p̄nt. ad lectiones,
nō nō ē nōmē.

Quasi: 1. ut nō ita genuina lectio p̄nt. p̄nt., an p̄nt.
p̄nt. tenenda ē vera ē genuina lectio p̄nt. p̄nt.
v. d. p̄nt. ē nōmē p̄nt. et habent,
itē versiones ē ??

2. ē nō genuina lectio s̄g. s̄g. recepta elzeviriana
lectio omittit illud s̄g. s̄g., itē nōdī p̄nt. p̄nt.
tiffini, ap. Lachmann - A B D (Alex. Vatic. Ambros.)

in 6 (Vern) - Tamen vera ē genuina lectio tenenda
ē s̄g. s̄g., contra enī nōmē p̄nt. nōdī (ut C. Magis)
p̄nt., nōdī p̄nt. omnes ē versiones ambrosiane

3° ἄγιος aut ἁγιος - cor. lat. legit sanctus; si h.
tu pertinet ad filium, si ἄγιος, ὁ subest. inveni pre-
cedenti, ad q. pertinet eo - aliter vult. reliqui, PP.
veriores habent sanctus, ἄγιος, ergo haec ὁ vera
lectio -

6) innotat hermeneuticon

1° quid significat. Nomen ἄγιος ē divinus expressum
sunt se synonyma an distincta, si spectetur cum
theol. primis, si PP. in vana abest: sec. al.
sunt synonyma, sec. al. distincta - e quo dicitur
synon. minus discrepant ab invice. Testis apol.
synonyma habet sed aptat unigenito Filio. Theop.
habet ut synonyma sed aptat sp. s. Sed plures in
Athanas. habent illa distincta ē v. ἄγ. dicitur
ene 1° pers. Trin. Divinus vero d. q. altera
pers. Trin. ex Sir. - 1 Cor. I ubi Chty dicitur
Ios Divinus, haec ē eij veluti proprietates

2° Sic v. dicitur ē conjunctio illativa, redditur
consequentia ex precedentibus. 2° has expositio
sua sō ē simpl. copula, ē aut subjonctiva
conjunctio, ut has duo sed sic has, atq.
alio conjunctio constant, in epistolis, error
arguit ad id ex quo conjungitur = etiam

4° γεννησεν, genitū nō γεννησεν, factū
v. ortū utiq. - Inq dicit nati ē quid ex te
ut in symb: nati ex f. unde praeterire Beda
ad L. IV ita habet: genitū, ergo carne nō de
utero, nō aliunde, sed materna tradit ex carne.
- Haec significatur verbo γεννησεν

5° Tota phrasia ē unq conceptus complexq q.
per articulo in gram egregie redditū, tō
γεννησεν καὶ οὖν ἄγιος, sanctus ad te nati

καὶ οὖν sanctus h. e. enī. vocari i. e. ac ene i. q.
quis vocatur sec. Sir. Haec ē

1° sententia praestantior Paterpret: etiam probat.
Patr. III. dicit. f. 118 qui citat Iustin in c. I.
Matth. Rosenmüller in Eccl. f. - Hanc. h.
an in appendice ad apolog. habet: a
nomen ē nō vocari ē ene i. dō frequenter ap
Hebr. significatur

2° accedunt PP. Chrysost. in Matth. hom. 5. Ili
ē nos Sir. res quae contingunt pro nomine
ponere - Theophyl. in Matth. I 26, collegit auto
sententias suas ex verbis PP.

Div. Sir. ex operibz imponit nomina

1° i. ipm evocatur ex Sir. hanc perinet Dantes.
28, 58 - ē timoris nomen eij gloriā ē terribile,
h. ē. Dom. Domini - Luc. XIX, 46 (cit. Ps. 56, 7)

